

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA EKONOMICKÁ

Bakalářská práce

Finanční management města Zdice

Financial Management of the Town Zdice

Michaela Dvořáková

Plzeň 2023

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma

„Finanční management města Zdice“

vypracovala samostatně pod odborným dohledem vedoucího bakalářské práce za použití pramenů uvedených v příložené bibliografii.

Plzeň dne

v. r. *Michaela Dvořáková*

Zásady pro vypracování práce

1. Zpracujte teoretickou základnu k problematice finančního managementu obcí.
2. Analyzujte rozpočet města Zdice v posledních deseti letech.
3. Zhodnoťte využití finančních prostředků ve městě Zdice.
4. Shrňte řešenou problematiku a stanovte možný budoucí vývoj v dané oblasti

Poděkování

Ráda bych tímto způsobem poděkovala Bc. Zuzaně Havrdové, za její ochotu a vedení v rámci odborné praxe, kterou jsem absolvovala na městském úřadě ve Zdicích.

Dále bych také ráda poděkovala mému vedoucímu práce, Ing. Janu Pokornému, za profesionální přístup, odborné vedení a veškerý čas strávený nad touto prací.

V neposlední řadě bych však chtěla především poděkovat své rodině, za velkou podporu během studia, a především své babičce, že se mnou prožívala všechny úspěchy i neúspěchy.

Obsah

Úvod	6
1 Teoretická východiska	7
1.1 Obce	7
1.1.1 Historie územní samosprávy	7
1.1.2 Vymezení pojmu obec	8
1.1.3 Obec jako základní článek územní samosprávy	9
1.1.4 Obce v ČR.....	10
1.1.5 Činnost orgánů obcí, orgány obce vymezené dle Zákona o obcích.....	11
1.2 Finanční management	14
1.3 Financování obcí	15
1.3.1 Rozpočet	15
1.3.2 Rozpočtový proces.....	19
1.3.3 Příjmy a výdaje územních rozpočtů.....	22
1.3.4 Organizace a zabezpečování veřejných statků a služeb územní samosprávou	28
1.4 Finanční zdraví a zadluženost	30
2 Praktická část	34
2.1 Město Zdice.....	34
2.2 Finanční zdraví a zadluženost města Zdice.....	38
2.2.1 Indikátory rozpočtového hospodaření	38
2.2.2 Indikátory zadluženosti.....	43
2.2.3 Indikátory likvidity	45
2.3 Zhodnocení hospodaření města Zdice za posledních 10 let.....	48
2.3.1 Příjmy města Zdice za 10 let.....	50
2.3.2 Výdaje města Zdice za 10 let.....	52

2.4	Další ukazatele	54
2.5	SWOT analýza města Zdice a Strategický plán města.....	57
2.5.1	SWOT analýza.....	57
	Závěr	60
	Seznam použitých zdrojů	62
	Seznam tabulek	64
	Seznam obrázků.....	66
	Seznam zkratk.....	67
	Abstrakt	
	Abstract	

Úvod

Každá obec je zodpovědná za obyvatele, kteří žijí na jejím území. Tato odpovědnost leží na bedrech zvolených zástupců v čele se starostou příp. místostarostou, kteří společně rozhodují o tom, jak naloží s majetkem obce, tedy majetkem svých obyvatel, ale významnou roli hraje i administrativní aparát, tedy daný obecní úřad. Rozhodnutí o tom, kdo se stane členem zastupitelstva je předmětem voleb, které se konají jednou za čtyři roky. Počet členů v zastupitelstvu je závislý na počtu obyvatel v dané obci. Ne každá obec však musí mít své zastupitelstvo, zpravidla velmi malé územní celky jako je tomu například u města Zdice se skládají hned z několika menších municipalit.

Když 5. září 1990 nabyl právní moci zákon č. 367/1990 Sb., o obcích, který označil obec (město) jako základní územně samosprávnou jednotku (tj. právnickou osobu), tak byla přiznána obcím role organizátora a koordinátora ekonomického rozvoje. Tímto rozhodnutím došlo k decentralizaci veřejné správy, tzv. princip subsidiarity. Tento zákon dal pevné základy pro novou legislativu, která jej v roce 2000 nahradila zákonem č. 128/2000 Sb., o obcích.

Tato práce pojednává o činnosti obce, tedy o rolích jednotlivých zástupců obce, o efektivním hospodaření s majetkem obce a o sestavování rozpočtu.

Cílem této práce je zhodnotit hospodaření města Zdice za posledních deset let, zjistit, zda město nakládá se svým majetkem efektivně, zda se zbytečně nezadluhuje a zda plní své návrhy v rámci Strategického plánu rozvoje města na období 2019–2029. Toto zhodnocení je vypracováno na základě indikátorů popsanych v kapitole 1.4. Finanční zdraví a zadluženost.

Práce je rozdělena na dvě hlavní části – Teoretická východiska a Praktickou část. Úvodní část se skládá ze čtyř kapitol a několika podkapitol. Čtenář se dozví o fungování obcí, sestavování rozpočtů, rozpočtovém procesu a finančním zdraví či zadluženosti obce.

Praktická část je zaměřená na vybranou obec – město Zdice. Je rozdělena na pět kratších částí, zaměřených na obecné informace o městě, finanční zdraví a zadluženost s podrobně zpracovanými ukazateli. Poslední kapitola této práce je věnována SWOT analýze, tedy identifikaci silných a slabých stránek města Zdice.

1 Teoretická východiska

V demokratickém státě je velice důležité, aby byly funkce jednotlivých orgánů navzájem propojené, ale přesto jednoznačně diferenciovány. Díky čemuž je možná zpětná kontrola, nedochází k podjatosti a nespravedlivé hospodářské soutěži.

V následujících podkapitolách jsou dále vysvětleny pojmy, které se objevují jak v teoretické, tak i v praktické části této práce.

1.1 Obce

Územní samosprávu je možné chápat jako „orgán“, který má na starost fungování dané oblasti. Musí přitom být zajištěny nejrůznější činnosti potřebné k chodu daného území. Tyto činnosti provádí samostatně, tedy nezávisle na státě, musí se však přitom řídit legislativou. Územní samospráva může být realizována v podobě kraje (vyšší územně samosprávný celek), nebo v podobě obce. Obcí lze rozumět „vesnici“, městys, město, statutární město, krajské město nebo hlavní město. Tato práce je zaměřená na územní samosprávu obcí.

1.1.1 Historie územní samosprávy

Ve většině vyspělých zemích sahají první zmínky o územní samosprávě dávno do historie. Vývoj územní samosprávy probíhal v každé zemi jinak. Již ve starém Řecku a Římě se objevovaly jisté prvky územní samosprávy. (Peková, 2011, s. 24)

Prvními relativně autonomními celky byla středověká města, která se těšila nejrůznějším výsadám. Ty byly udělovány panovníkem či vrchností. Mezi tyto výsady patřil například výběr regálů – *regál celní, tržní* (možnost pořádat trhy), *solní, právo vybírat mýtné, mostné, právo vařit pivo* apod. Města pak musela odvést část z těchto finančních zdrojů panovníkovi nebo vrchnosti. (Pospíšilová, 2019)

Izolovanost obcí (municipalit) bránila v dalším rozvoji územní samosprávy. Se zrušením roboty a nevolnictví na jedné straně a rozvojem průmyslové revoluce na straně druhé došlo k výraznému stěhování obyvatel do měst, což vedlo k intenzivnějšímu rozvoji průmyslu, a to zejména v oblasti strojové velkovýroby a obchodu. Nárůst počtu obyvatel ve městech však vedl nejen k rozvoji, ale rovněž kladl větší nároky na zabezpečení služeb a propracovanější financování municipalit. (Peková, 2011, s. 26)

Podle Holländra, autora Základů všeobecné státovědy, má pojem „samospráva“ kořeny již v 9. století v Anglii. O samosprávě v moderním slova smyslu však lze hovořit až od 19. století. Na našem území je vznik samosprávy spojen s vydáním Stadionova prozatímního obecního zřízení, které bylo vydáno v roce 1849. Tento zákon vydal rakouský císař a český král František Josef I. (Haase, 1849, str. 5)

Nejvýznamnější změny přicházely v průběhu 19. století. Docházelo nejen k diferenciaci obcí a měst, ale rovněž ke změnám v jejich postavení. V Rakousku-Uhersku byly ustanoveny okresy a země. Také došlo k omezení některých výsad, které městům udělil panovník či vláda. V řadě zemí docházelo k postupnému procesu centralizace, municipality si však ponechávaly určitý stupeň samostatnosti (Janošová, 2001).

K velkým změnám docházelo na počátku 20. let a také po velké hospodářské krizi 30. let minulého století. V té době docházelo k častým zásahům státu, který se snažil zmírnit rozdíly mezi municipalitami. Jedním z nástrojů byly například veřejné finance, které měly za úkol ovlivnit reprodukční proces. Ve vyspělých zemích se změnilo postavení a úkoly územní samosprávy. Centralizační tendence ve vývoji vztahů mezi územní samosprávou a střední vládou se projevovaly i v hospodaření územní samosprávy, a to zejména během světových válek (válečné hospodářství bylo třeba centrálně řídit, a to i municipální hospodářství), a stejně tak i během krizí. (Kadečka, 2014)

Územní samospráva má na našem území, ve Francii či Nizozemsku více než 200letou tradici. V jiných zemích (např. Finsko) se však vyšší stupeň územní samosprávy vytvářel až po druhé světové válce. (Peková, 2011, s. 28)

V posledních letech dochází ve vyspělých evropských zemích ve větší či menší míře k procesu reformy územní samosprávy. Tyto reformy využívají zásad, jako je demokratizace, decentralizace, dekoncentrace a subsidiarita. Také doporučení EU hrají v tomto procesu významnou roli. (Chromčáková, 2012)

1.1.2 Vymezení pojmu obec

Litera zákona č. 128/2000 Sb. (§1), o obcích, uvádí základní definici, kdy „obec je základním územním samosprávným společenstvím občanů; tvoří územní celek, který je vymezen hranicí území obce“.

Zákon dále říká, že: „obec je veřejnoprávní korporací, má vlastní majetek. Obec vystupuje v právních vztazích svým jménem a nese odpovědnost z těchto vztahů vyplývajících“ (tamtéž, § 2 odst. 1).

A dále zákon uvádí: „obec pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů; při plnění svých úkolů chrání též veřejný zájem“ (§ 2 odst. 2).

1.1.3 Obec jako základní článek územní samosprávy

Obec má právo na místní samosprávu. Stát přenechává stále více svých rozhodovacích pravomocí v kompetenci obcí. A proto dochází ke stále větší decentralizaci kompetencí a odpovědnosti za zabezpečení statků pro obyvatelstvo. (Peková, Pilný & Jetmar, 2008, s. 119)

Charakteristika a působnost obcí:

Peková, Pilný a Jetmar (2008, s. 119) definují tři základní znaky obce:

- území;
- občany s trvalým pobytem žijící na území obce. Na území obce se mohou nacházet i firmy – právnické osoby a podnikatelé. Právní vztah s obcí mají jak fyzické, tak i právnické osoby, např. vlastníci nemovitostí na území obce, kteří zde nežijí, nebo nemají v obci trvalý pobyt, ale přechodně zde pobývají;
- samosprávu veřejných záležitostí v hranicích obce (na katastrálním území obce), takzvaná působnost.

Funkce obcí vymezené Zákonem o obcích:

1) Samostatná působnost obce:

V ČR má obec právo sama rozhodovat o řadě věcí tzn. *má zákonem dané pravomoci*. Obec má právo na *samosprávu*, právo *samostatně rozhodovat* v mnoha oblastech veřejné správy, a to ve věcech územní správy. Obec vykonává veřejnou správu prostřednictvím volených orgánů obce, které svěřují vlastní realizaci svým výkonným orgánům. Tyto orgány rozhodují za občana, a to v jeho prospěch, neboť ho při rozhodování zastupují. (Peková, Pilný & Jetmar, 2008, s. 119)

2) Přenesená působnost:

Přenesená působnost je součástí vykonávání státní správy. Tuto funkci vykonávají *výkonné orgány* obcí a jsou v této činnosti podřízeny a kontrolovány orgány státní správy, v přenesené působnosti i krajským úřadem. (Peková, Pilný & Jetmar 2008, s. 120)

V rámci přenesené působnosti vykonávají obce a kraje státní správu. To znamená, že obce či kraje plní úkoly zadané státem a vykonávají tuto činnost jeho jménem. Tuto činnost většinou vykonává obecní úřad spolu se svými odbory, kterými může být například stavební úřad nebo matrika. Aby tuto činnost mohla obec nebo kraj vykonávat, tak dostává příspěvky ze státního rozpočtu. (Kuk, 2022)

1.1.4 Obce v ČR

Funkce a úkoly obcí jsou zakotveny v Ústavě ČR a v Zákoně o obcích, který také upravuje orgány obcí a účast občanů na řízení obce.

Obec se rozkládá na jednom nebo několika katastrálních územích, podle kterých se dále člení na části. Na základě výsledků místního referenda se obce mohou slučovat, nebo rozdělovat. Každá obec v ČR je začleněna do vyššího územního samosprávného celku – kraje, a to z hlediska jejího území. (Peková, Pilný & Jetmar 2008, s. 120)

Základní druhy obcí podle Zákona o obcích (Zákon č. 128/2000 Sb., § 3):

- obce, které nejsou městy;
- města, která získala statut města před 17. 5. 1954, pokud o to požádají předsedu Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR, která byla městem při nabytí účinností zákona o obcích v roce 2001, s minimálně 3 000 obyvateli;
- městys, tzn. obec, které toto označení byly oprávněny používat před 17. 5. 1954, musí o to však požádat předsedu Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR;
- statutární města, tj. Kladno, České Budějovice, Plzeň, Karlovy Vary, Ústí nad Labem, Liberec, Jablonec nad Nisou, Hradec Králové, Pardubice, Jihlava, Brno, Zlín, Olomouc, Přerov, Chomutov, Děčín, Frýdek-Místek, Ostrava, Opava, Havířov, Most, Teplice, Karviná, Mladá Boleslav, Prostějov a Trinec. U statutárních měst zastupitelstvo schvaluje statut města, ve kterém schvaluje ustanovení, že území města se rozčlení na městské obvody nebo městské části. Toto rozdělení se schvaluje přijetím obecně závazné vyhlášky. Většina statutárních měst je v současné době sídlem krajských úřadů;

- hlavní město Praha členěné na městské části.

1.1.5 Činnost orgánů obcí, orgány obce vymezené dle Zákona o obcích

Zastupitelstvo obce:

Jde o kolektivně volený orgán, který má hlavní rozhodovací pravomoci v samostatné působnosti. Může rozhodovat ve všech samosprávných záležitostech kromě těch, které patří do rozhodovací pravomoci zastupitelstva kraje (vyšší územně samosprávní celek). Členy zastupitelstva obce jsou zvolení zástupci jednotlivých politických stran v obci či nezávislí členové. Jsou voleni v komunálních volbách na čtyřleté funkční období. Zvolení členové zastupitelstvo volí členy rady obce ze svých řad. Jednání zastupitelstva jsou veřejná a řídí se schváleným jednacím řádem. Schází se min. 4 x ročně. (Peková, Pilný & Jetmar 2008, s. 126)

Podle Pekové (2011) zastupitelstvo obce schvaluje:

- program rozvoje územního obvodu obce, rozpočet obce a závěrečný účet obce za uplynulé rozpočtové období (tj. kalendářní rok), schvaluje rozpočtový výhled (prognózu);
- rozpočtová opatření;
- výši osobních a věcných nákladů obecního úřadu, musí však respektovat příslušné předpisy;
- výši odměn starosty a členů zastupitelstva podle přílohy k zákonu o státním rozpočtu na příslušný rok.

Tab. 1 následně uvádí různé typy municipalit a jejich zastoupení v ČR.

Tab. 1: Typy obcí k 1. 1. 2020

Typ obce	Počet obcí
Hl. město	1
Město	580
Statutární město	26
Městys	227
Obec	5 420
Městys	227
Celkem	6 481

Zdroj: Malý lexikon obcí v ČR, ČSÚ, Praha 2020 a vlastní zpracování, 2023

V tab. 2 jsou obce rozděleny podle počtu obyvatel, dále je zde uveden počet obcí podle tohoto rozdělení a kolik členů v zastupitelstvu může obec mít.

Tab. 2: Struktura obcí v ČR k 1. 1. 2020

Počet obyvatel:	Počet obcí:	Počet členů zastupitelstva:
do 200	1 419	5-9
201–500	1 999	5-9
501-3 000	2 388	7-15
3 001-10 000	325	11-25
10 001-50 000	111	15-35
50 001-150 000	14	25-45
nad 15 000	4	35-55

Zdroj: Malý lexikon obcí v ČR, ČSÚ Praha 2020 a vlastní zpracování, 2023

Rada obce

Je výkonným orgánem. Z hlediska samostatné působnosti podléhá zastupitelstvu obce a v rámci působnosti přenesené rozhoduje na základě zákona. Její jednání jsou neveřejná a usnesení rady obce jsou schválena pouze pokud pro ně hlasuje nadpoloviční většina všech jejích členů. V čele rady obce je starosta a jeho zástupci – místostarostové a další členové. V Praze a statutárních městech je to primátor, náměstci primátora a ostatní členové. (Peková, Pilný & Jetmar 2008, s. 128)

Pravomoci rady obce definuje Peková (2011, s. 57) následovně:

- příprava materiálů pro jednání zastupitelstva obce;
- zabezpečení plnění usnesení zastupitelstva obce;
- zabezpečení hospodaření obce, provádění rozpočtových opatření podle usnesení zastupitelstva obce;
- rozhodování o uzavírání nájemních smluv a smluv o výpůjčce, může však tuto pravomoc svěřit příslušnému odboru obecního úřadu;
- plnění funkce zakladatele nebo zřizovatele, tzn. řídí organizační složky a další organizace, které obec zřídila pro zabezpečení veřejných statků (případně i ostatních), s výjimkou obecní policie;
- rozhoduje o záležitostech obce jako jediného společníka obchodní společnosti;
- ukládá pokuty v samostatné působnosti (může tuto pravomoc svěřit i příslušnému odboru obecního úřadu);
- vydává nařízení obce (v přenesené působnosti na základě zákonného zmocnění);
- zřizuje či ruší komise;
- zřizuje potřebné výkonné orgány obecního úřadu – odbory a oddělení s jejich placenými zaměstnanci, na návrh tajemníka jmenuje a odvolává jejich vedoucí;
- schvaluje organizační řád obecního úřadu;
- kontroluje plnění úkolů obecním úřadem v rámci samostatné působnosti. Přenáší-li rozhodovací pravomoc na obecní (městský, magistrální) úřad, výrazně to posiluje jeho postavení. Problém může být možnost prováděné občasné kontroly.

Starosta a místostarostové

Starosta, tajemník a místostarostové tvoří obecní úřad. Místostarosta, ve statutárních městech náměstek primátora, zastupuje starostu při jeho nepřítomnosti. (Chmelová, 2005)

Pravomoci starosty podle Pekové (2011):

Starosta zastupuje obec navenek, je představitelem obce, uznává se za statutární orgán obce. V případě, že není v obci zřízena funkce tajemníka, řídí a kontroluje všechny pracovníky obecního úřadu a plní funkci statutárního orgánu zaměstnavatele. Je odpovědný zastupitelstvu obce. Setrvává ve své funkci až do zvolení nového starosty. Starosta obce zároveň:

- Svolává zastupitelstvo obce.

- Přípravuje, svolává a řídí schůze rady obce, podepisuje její usnesení společně s dalším pověřeným členem rady.
- Odpovídá za objednání a provedení přezkoumání hospodaření obce, auditu hospodaření obce.
- Jmenuje a odvolává tajemníka obecního úřadu se souhlasem ředitele krajského úřadu.
- Plní úkoly zaměstnavatele.
- Odpovídá za informovanost veřejnosti o činnosti obce.

Obecní úřad

Vykonává administrativně organizační činnosti, které souvisejí se samosprávnou i přenesenou působností obce (činnost orgánů obce). V jeho čele je starosta a funkci obecního úřadu plní ve městech městský úřad, magistrát, úřady městských částí. (Ministerstvo vnitra České republiky, 2018)

Tajemník je pracovníkem v zaměstnaneckém poměru. Tato funkce nemusí být vždy zastoupena. Povinná je u obcí s rozšířenou působností. (Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů)

Pravomoci obecního úřadu stanovuje Peková (2011) takto:

- Plní úkoly zastupitelstva obce a rady obce a pomáhá výborům a komisím v jejich činnosti v oblasti samostatné působnosti.
- Vykonává přenesenou působnost v mezích zákona o obcích, kromě té činnosti, která je svěřena do působnosti příslušné komise obecního úřadu nebo zvláštního orgánu.

Výkonné orgány – odbory

Počet odborů a náplň jejich činnosti závisí na velikosti obce (města), rozsahu samosprávné a přenesené působnosti. (Schlesinger a kol., 2012)

1.2 Finanční management

Územní samospráva zabezpečuje celou řadu úkolů, ty nejdůležitější mají ekonomickou povahu – zabezpečování veřejných statků. Rozpočty jsou důležitým prostředkem pro zabezpečování úkolů územní samosprávy, slouží také k ovlivňování dlouhodobého sociálně ekonomického rozvoje v obcích či v regionu. (Holopírek, 2010)

Finanční systém

Podle zákona je územní samospráva, jako nestátní subjekt, na státu nezávislá. Přesto je však postavení územní samosprávy ovlivňováno legislativou, která musí být naplněna. Územní samospráva je ovlivňována hlavně ve finanční oblasti, jinak má poměrně velké rozhodovací pravomoci. Hospodaření územní samosprávy nemůže být v rozporu s koncepcí hospodářské a stabilizační fiskální politiky státu. V každé vyspělé zemi jsou uzákoněna fiskální pravidla (pravidla hospodaření územní samosprávy), kterými se územní samospráva musí řídit. (Peková, 2011, s. 205)

1.3 Financování obcí

Sestavování rozpočtů je proces velmi důležitý nejen pro obce, ale téměř pro každou organizační jednotku. Jasně vypovídá o tom, za co jednotka utratila své nebo půjčené peníze. Rozpočet má velmi důležitou kontrolní funkci, a to jak z hlediska účetní, tak i daňového. Následující kapitoly jsou věnovány historii rozpočtu, dělení rozpočtů, proces sestavování rozpočtů atd.

1.3.1 Rozpočet

Již Marie Terezie dala vzniknout Ústředním ekonomickým orgánům na našem území. Byl založen Nejvyšší účetní a kontrolní úřad. Panovnice také dala podnět k sestavení státních příjmů a výdajů. První státní rozpočet vznikl 28. března 1848. (Červenka, 2009, s. 10)

Rozpočet je odhadem výdajů na určité období, nebo akci. V rámci hospodářské politiky vlády představují rozpočty souhrn příjmů a výdajů na jeden rok. Existují rozpočty krajů, obcí a státní rozpočet, který je schvalován parlamentem. (Institut pro veřejnou správu Praha, 2018)

Hlavními příjmy veřejného rozpočtu jsou daně. O tom, na co bude rozpočet použit rozhodují zvolení zástupci. Rozpočtování je nejdůležitějším rozhodovacím procesem jak pro obce, tak i pro ostatní vládní úrovně a organizace. Rozpočet je finančním plánem obsahující očekávané příjmy a schválené výdaje na rozpočtový rok. Starosta předkládá připravený plán rozpočtu zastupitelstvu. Ten musí být dále schválen, aby mohl být plán uskutečněn. Jde o klíčový prvek realizace politické odpovědnosti. Prostřednictvím rozpočtu jsou přiděleny vzácné zdroje mezi nejrůznější společenské a ekonomické

potřeby. Rozpočet je politický nástroj, který odráží preference jednotlivých účastníků rozpočtového procesu. Výsledný rozpočet ukáže, čí preference převáží. (Sedmihradská, 2015, s. 28)

Sedmihradská (2015) jmenuje tři základní funkce rozpočtu:

- kontrola,
- plánování,
- řízení.

Každý rozpočet reflektuje tyto tři základní funkce, ale důraz na jednotlivé funkce se může podstatně lišit. Jednotlivé funkce vyžadují různé dovednosti a informace z hlediska času, propojení organizačních a řídicích jednotek, vztahů vstupů a výstupů a podrobnosti. (Sedmihradská, 2015, s. 29)

Rozpočtové právní normy

Červenka (2009) uvádí, že rozpočty se řídí následujícími právními normami:

- Zákon č. 128/2000 Sb. - souvisí s územními rozpočty obcí;
- Zákon č. 129/2000 Sb. – souvisí s územními rozpočty krajů;
- Zákon č. 218/2000 Sb. – uvádí rozpočtová pravidla a změny některých souvisejících zákonů;
- Zákon č. 243/2000 Sb. – zabývá se rozdělením daňových výnosů mezi státní, krajský, obecní rozpočet a přiděl do Státního fondu dopravní infrastruktury;
- Zákon č. 250/2000 Sb. – upravuje rozpočty územně samosprávných celků;
- Zákon č. 320/2001 Sb. – zaměřuje se na oblast kontroly v oblasti rozpočtové kázně;
- Zákony upravující státní fondy;
- Podzákoné normy upravující oblast veřejných rozpočtů.

Rozpočtová pravidla

V České republice je základní právní normou z hlediska veřejných příjmů zákon č.218/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla).

Zákon č. 218/2000 Sb. – Zákon o rozpočtových pravidlech uvádí, že Předmětem úpravy rozpočtových pravidel je:

- tvorba, funkce a obsah střednědobého výhledu státního rozpočtu (dále jen "střednědobý výhled"), státního rozpočtu a státního závěrečného účtu;
- příjmy a výdaje státního rozpočtu;
- státní finanční aktiva a pasiva;
- finanční hospodaření organizačních složek státu, zařízení státu majících obdobné postavení jako organizační složka státu, Bezpečnostní informační služby (dále jen "organizační složka státu") a příspěvkových organizací zřízených organizačními složkami státu (dále jen "příspěvková organizace");
- finanční kontrola;
- podmínky zřizování státních fondů;
- způsob řízení státní pokladny a řízení státního dluhu;
- hospodaření s prostředky soustředěnými v Národním fondu.

Rozpočtová soustava

Struktura rozpočtové soustavy souvisí s objemem finančních toků, které soustavu protékají. Strukturu také ovlivňují funkce státu (z hlediska míry zajišťování veřejných statků a míry ovlivňování ekonomiky). (Červenka, 2009, s. 20)

Červenka (2009) dále uvádí, že míra zajišťování veřejných statků a míra ovlivňování ekonomiky může být:

- minimální – jedná se o zajištění nezakladnějších, nedělitelných statků (obrana, legislativa, bezpečnost a péče o chudé, zbytek zajišťuje trh);
- střední – oproti minimální míře je zde navíc zohledněno i financování zdravotnictví, vzdělání, ochrana životního prostředí, sociální zabezpečení, realizace regulační funkce; maximální – redistribuce většiny důchodů koordinace aktivit soukromých subjektů, typické pro centrálně řízené ekonomiky).

Peková (2015) rozlišuje dvě hlediska rozpočtové soustavy:

- 1) finanční hledisko – rozpočtová soustava je souhrnem veřejných fondů, rozpočtových vztahů a orgánů a institucí souvisejících s veřejným rozpočtem;
- 2) institucionální hledisko – pohlíží na rozpočtovou soustavu z hlediska její struktury.

Peněžní fondy jsou ve veřejné soustavě rozpočtů vytvářeny, rozdělovány a používány na základě 3 principů (Peková, Pilný & Jetmar 2008, s.73):

Princip nenávratnosti – peněžní prostředky vybrané od plátců daní se této osobě nikdy nevrátí.

Princip nedobrovolnosti – zákonná povinnost plátce daně odvádět peněžní prostředky do veřejných rozpočtů.

Princip neekvivalence – plátce daně nemá zaručené plnění z veřejných rozpočtů ve stejné hodnotě, v jaké ji plnil vůči rozpočtu.

Veřejný rozpočet

Veřejný rozpočet představuje nástroj příslušné vládní úrovně. Zároveň slouží nejen k financování veřejných statků, ale i k zajištění plnění úkolů na vládní úrovni. (Červenka, 2009, s. 23)

Veřejný rozpočet je možné vnímat jako (Červenka, 2009, s. 24):

- peněžní fond – objem finančních prostředků soustředěných v rozpočtu v daném rozpočtovém období;
- bilance – účetní pohled, rozpočet bilancuje příjmy a výdaje které dělí na příjmy a výdaje běžné – bilancuje pravidelné, každoročně se opakující příjmy (dotace) a výdaje (platy zaměstnanců, nájem atd.);
- kapitálový – bilancuje jednorázové příjmy (prodej majetku) a výdaje (financování výstavby budov, infrastruktury atd.);
- finanční plán – podoba zákona (centrální úroveň) nebo usnesení zastupitelstva (místní úroveň);
- nástroj řízení a veřejné politiky – nástroj rozpočtové a fiskální politiky.

Podle Červenky (2009, s. 24) rozpočet může být:

1) Vyrovnaný (tj. příjmy = výdaje)

V praxi není možné dosáhnout vyrovnaného rozpočtu. V nejlepším případě je možné se ke konci roku vyrovnanosti přiblížit.

2) Přebytkový (příjmy > výdaje)

V obdobích hospodářského růstu by měl být schválen přebytkový rozpočet. Přebytky by měly být převedeny do rezerv, případně by z přebytku měly být financovány investiční výdaje.

3) Schodkový (příjmy < výdaje)

Schodkový rozpočet nesmí být častý – pouze v obdobích hospodářského útlumu. Vládní výdaje jsou vyšší kvůli podpoře ekonomiky.

1.3.2 Rozpočtový proces

Jde o soubor rozhodnutí týkajících se veřejných výdajů a příjmů. Jedná se o nákup a prodej zboží a výrobních faktorů od jiných subjektů, dotace a regulační poplatky, transfery a zdanění. Výsledkem je konkrétní rozpočet, který obsahuje cíle a úsilí samosprávy vyjádřené prostřednictvím veřejných příjmů a výdajů. Rozpočtový proces se zabývá plánováním a rozhodováním o tom, co je potřeba uskutečnit, plán realizace, provedení tohoto plánu při zohlednění dostupných zdrojů, zhodnocení dosažených výsledků a následné přizpůsobení stávajícího plánu. (Sedmihradská, 2015, s. 37)

Čtyři základní fáze rozpočtového procesu a dokumenty, které během nich vzniknou (Sedmihradská, 2015, s. 37):

- 1) Sestavení rozpočtu (Příprava), během něhož dochází k návrhu rozpočtu a vytvoření rozpočtového výhledu.
- 2) Projednání a následné schválení rozpočtu, a výsledným dokumentem je schválený rozpočet.
- 3) Hospodaření dle schváleného rozpočtu a vytvoření rozpočtových opatření, zprávy o plnění rozpočtu.
- 4) Následná kontrola, u níž jsou následující tři dokumenty: závěrečný účet, zpráva o přezkumu hospodaření, účetní závěrka.

Rozpočtový proces zahrnuje nejen rok, ke kterému je rozpočet schválen, ale zasahuje také do několika následujících let. To znamená, že v jeden okamžik může probíhat hned několik rozpočtových cyklů. V průběhu roku se hospodaří dle schváleného rozpočtu. Díky rozpočtovým opatřením je rozpočet dále upravován na základě neočekávaných událostí. Mezi neočekávané události může např. patřit zničené zrcadlo na pozemní komunikaci spadající pod danou obec. Obec pak opravu hradí ze svého schváleného rozpočtu a vznikne jí neočekávaný výdaj. (Sedmihradská, 2015, s. 39)

Mezi rozpočtová opatření podle Sedmihradské (2015, s. 29) patří:

- přesun rozpočtových prostředků mezi jednotlivými typy příjmů a výdajů, aniž by se změnil jejich celkový objem;

- použití nových, rozpočtem nepředvídaných příjmů k úhradě nových, rozpočtem nezajištěných výdajů, čímž se zvýší celkový objem rozpočtu;
- vázání rozpočtových výdajů, jestliže je jejich krytí ohroženo neplněním rozpočtových příjmů, tímto opatřením se objem rozpočtu snižuje.

Rozpočet a stejně tak i rozpočtový proces se řídí rozpočtovými zásadami. Těmito **zásadami jsou** (Sedmíhradská, 2015, s. 38):

- zásada pravidelnosti,
- rozpočet je sestavován, projednáván a schvalován každoročně,
- zásada pravdivosti a reálnosti,
- odhady veřejných příjmů a schválených výdajů musí být reálné a pravdivé,
- zásada úplnosti a jednotnosti,
- rozpočet musí zahrnovat veškeré finanční operace obce,
- zásada vyrovnanosti,
- zásada publicity a srozumitelnosti,
- rozpočet musí být veřejně dostupný a srozumitelný pro veřejnost.

V následující tab. 3 jsou zobrazeny kroky rozpočtového procesu:

Tab. 3: Rozpočtový proces

Fáze rozpočtu	Popis
Vypracování návrhu rozpočtu	Obec je povinna vypracovat rozpočet, který bude obsahovat příjmy a výdaje členěné podle rozpočtové skladby a závazné ukazatele.
Zveřejnění návrhu rozpočtu	Povinnost zveřejnit na úřední desce a na internetu návrh rozpočtu nejméně 15 dní před jeho projednáním v zastupitelstvu obce.
Schválení rozpočtu	Zastupitelstvo má povinnost schválit rozpočet.
Rozpis rozpočtu	Rozpis rozpočtu musí být podle rozpočtové skladby proveden neprodleně a musí obsahovat závazné ukazatele.
Hospodaření podle rozpočtu	Hospodaření musí probíhat v souladu se schváleným rozpočtem a provádí se pravidelná, systematická a úplná kontrola. Za hospodaření obce odpovídá rada.
Změny rozpočtu	Pomocí rozpočtového opatření lze provést organizační, metodické a věcné změny v rozpočtu. Rada provádí rozpočtová opatření v rozsahu stanoveném zastupitelstvem obce.
Kontrola hospodaření	Kontrolou se zabývá zákon o finanční kontrole – zákon č. 320/2001 Sb.
Přezkum hospodaření	Zákon č. 420/2004 Sb. - o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí.
Závěrečný účet	Obsahuje informace o plnění rozpočtu příjmů a výdajů v plném členění podle rozpočtové skladby, údaje o hospodaření s majetkem a o dalších finančních operacích, včetně tvorby a použití peněžních fondů.

Zdroj: vlastní zpracování dle Sedmihradské (2015), 2023

V zákoně nejsou uvedeny závazné termíny, do kterých musí obec splnit předchozí kroky rozpočtového procesu. Jediným závazným termínem je 30. června, do kterého musí zastupitelstvo obce schválit závěrečný účet předchozího rozpočtového období.

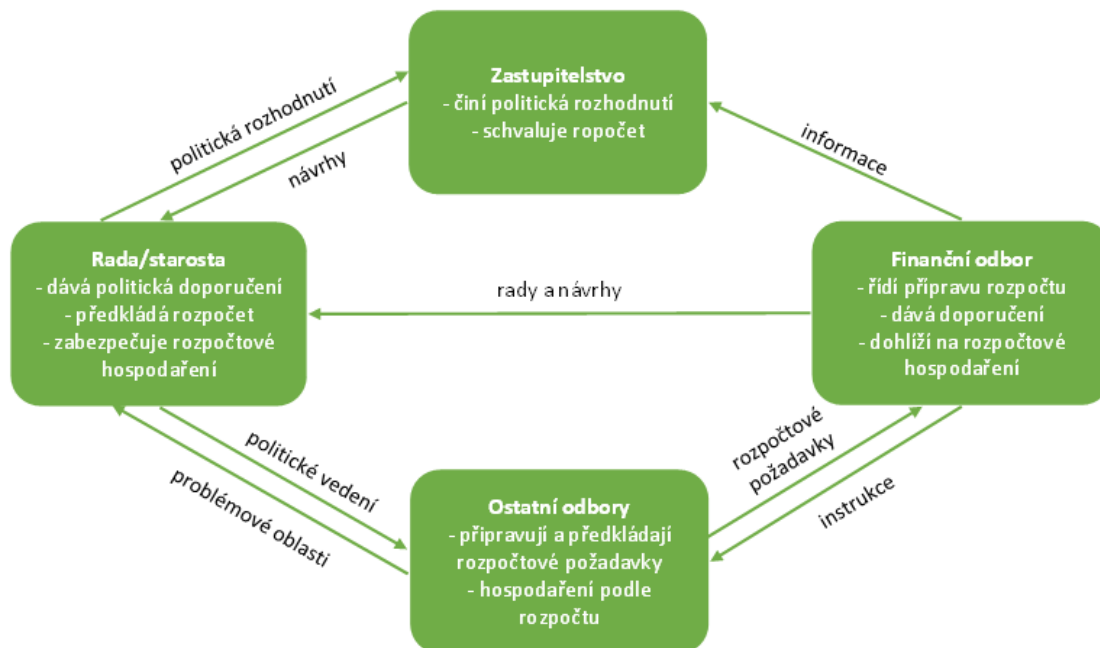
Účastníci rozpočtového procesu:

V rozpočtovém procesu hrají **občané** dvojí roli – podílejí se na řízení obce. Tato role je nepřímá, protože za ně rozhodují ve volbách zvolení zástupci. Zároveň však mají možnost předložit zastupitelstvu připomínky k návrhu rozpočtu a závěrečnému účtu. Jsou také příjemci veřejných služeb poskytovaných obcí a financovaných z obecního rozpočtu. Dalšími účastníky mimo obec je **systém agentur** (ministerstev, forma kontroly) a **systém prefekta** (forma dohledu a další funkce). Pro Českou republiku je typický systém agentur.

Jednotliví účastníci rozpočtového procesu mohou mít (ale nemusí) stejné cíle. (Sedmíhradská, 2015, s. 40)

Rozpočtový proces a jeho účastníky je možné vidět na obr. 1.

Obr. 1: Schéma rozpočtového procesu

Zdroj: Sedmíhradská, 2015

1.3.3 Příjmy a výdaje územních rozpočtů

Tato kapitola blíže upřesňuje pojmy příjmy a výdaje, podrobně je rozděluje a vysvětluje jejich význam pro územní samosprávu. Příjmy jsou zde děleny na nenávratné a návratné, daňové a nedaňové, dotace a transfery. Výdaje zase dělí z různých hledisek, a to například na kapitálové nebo běžné výdaje.

Příjmy územních rozpočtů

Zdroje příjmů podle Provazníkové (2015, s.75-99) jsou děleny na:

- Nenávratné příjmy:
 - daňové příjmy;
 - transfery a dotace;
 - nedaňové příjmy (příjmy související s vlastní aktivitou územních samospráv).
- Návratné příjmy:
 - úvěry/půjčky

Nenávratné příjmy

Nejdůležitější zdroj financování potřeb lokálního a regionálního veřejného sektoru. Vznikají na principu nenávratnosti, neekvivalence a nedobrovolnosti (Provazníková, 2015, s. 75)

Daňové příjmy = souvisí s decentralizací výdajových rozhodnutí.

Daňové příjmy obci jsou tvořeny (Deník veřejné správy, 2021):

- daní z přidané hodnoty (DPH);
- daní z příjmů právnických osob (DPPO);
- daní z příjmů fyzických osob (DPFO);
- daní z nemovitých věcí;
- daní z hazardu;
- různými typy poplatků, zejména se jedná o místní a správní poplatky.

Místní a správní poplatek

Místním poplatkem může být např. poplatek ze psů, poplatek za komunální odpad nebo za užívání veřejného prostranství.

Správním poplatkem je např. poplatek za závěrečnou zkoušku v autoškole, poplatek za registraci vozidla, poplatek za stavební povolení.

Daň z nemovitých věcí představuje příjem ze zdanění majetku, který je buď ve vlastnictví obyvatele dané obce nebo podnikatele (Provazníková, 2015).

- Výhody:
Daňový výnos obcí a zároveň zvyšuje hodnotu budov nebo půdy v dané obci.
- Nevýhody:
Problémy s oceňováním majetku. Nerespektuje důchodovou situaci poplatníků.

Peněžní transfery a dotace

Transfery jsou vládní výdaje, za které však není poskytnuta odpovídající protihodnota. Může jít např. o dotace.

Transfery podle Provazníkové (2015) zajišťují:

1) Zmírnění vertikální fiskální nerovnováhy:

Stát si ponechává daně s velkou daňovou základnou, elasticitou a velkým výnosem a územním samosprávám ponechává nedostatečné daňové příjmy. Ty nejsou dostatečné na pokrytí výdajů obce. K zabezpečení rovnováhy územních rozpočtů slouží dotace.

2) Zmírnění horizontální fiskální nerovnováhy:

Dotace jsou poskytovány proto, aby obyvatelům v daných obcích mohly být poskytnuty statky či služby obcí v daném standardu.

Dotace

Jsou většinou poskytovány z rozpočtu vyšší vládní úrovně (kraj) nižším úrovním (obec). Jde o takzvané vertikální finanční vztahy. V některých zemích dochází k přerozdělování příjmů v rámci stejné úrovně – bohatší přispívají chudším jednotkám (horizontální finanční vztahy). Jde o tzv. „Robin Hood“ princip (využívá se v zemích jako je Dánsko, Švédsko, Belgie, Polsko atd.). U tohoto principu se využívá sdílená daň. (Provazníková, 2015, s. 85)

Dotace podle Provazníkové (2015, s. 86) mohou být:

- specifické účelové = na předem stanovený účel;
- bez spoluúčasti = pevná (fixní) částka dotace poskytnutá obci;
- podmíněné se spoluúčastí = procentní podíl na celkové vynaložené částce;
- rovnocenné = pevně stanovený podíl;
- nerovnocenné = není pevně stanovený podíl;
- s otevřeným konceptem = výše dotace závisí pouze na činnosti obce – daňové úsilí obce;
- s uzavřeným konceptem = stanovení max. výše dotace;
- všeobecně neúčelové = na základě určitého kritéria, ale užití je zcela v jejich kompetenci;
- běžné = příjmy ze sdružování prostředků, dary a výnosy z veřejných sbírek;
- kapitálové = příjmy z prodeje majetku územních celků, výnosy z vlastnictví cenných papírů.

Nedaňové příjmy

Pravomoc ovlivňování nedaňových příjmů je daleko vyšší než u předchozích kategoriích.

Jde o příjmy: z vlastního podnikání, uživatelské poplatky, příjmy z vlastní správní činnosti, pokuty, případně příjmy z mimorozpočtových fondů, ze sdružování finančních prostředků, ze sbírek a darů. Většinou jde o příjmy, které souvisí s podnikáním obce. (Provazníková, 2015, s. 89)

Návratné příjmy

Jsou spojeny s povinností obce (kraje) za určitých podmínek splatit úvěr (půjčku). (Provazníková, 2015, s. 94)

Podle Provazníkové (2015) do této skupiny patří:

- úvěry – půjčky od komerčních bank nebo institucí;
- emise komunálních obligací nebo akcií – spojeny s poplatky;
- návratné půjčky a finanční výpomoci – půjčky od jiných subjektů.

Výdaje rozpočtů územních samospráv

Finanční prostředky rozpočtů územních jsou vynakládány na financování potřeb lokálního a regionálního veřejného sektoru. Obce zabezpečují veřejné statky a služby nejen lokálně, ale i veřejné statky/služby dané rozsahem delegované pravomoci a odpovědnosti za jejich zabezpečení v rámci decentralizace veřejného sektoru. Struktura a objem výdajů územních rozpočtů je dán povahou a druhem veřejných statků. (Provazníková, 2015, s. 192)

Objem výdajů územních rozpočtů neustále roste. Je to dáno tím, že se stále zvyšuje autonomie a odpovědnost územní samosprávy za zabezpečování a financování veřejného sektoru. Zároveň roste veřejný sektor jako celek. (Provazníková, 2015, s. 192)

Podle Provazníkové (2015, s.192) územní samospráva odpovídá za:

- fyzické územní plánování, včetně stavebních a rozvojově plánovacích povolení;
- péči o veřejné zdraví, včetně sběru a likvidaci odpadu;
- parky a volná prostranství;
- rekreační vybavení, včetně sportovních zařízení, knihoven, muzeí a dalších kulturních aktivit;
- veřejnou dopravu;
- sociální služby jako je bydlení a další služby pro starší osoby, péče o dítě.

Rozsah výdajů územních samospráv ovlivňuje rozpočtové omezení ze strany příjmů a rozsah odpovědnosti i pravomocí obecní a regionální úrovně za zabezpečení škály veřejných statků a služeb. (Provazníková, 2015, s. 192)

Mezi faktory, které snižují faktickou samostatnost obcí při rozhodování o výdajích finančních prostředků jim svěřeným, **patří** (Provazníková, 2015, s. 192):

- národní smlouvy (souvisejícími s platbami), zákonnou povinností poskytovat řadu statků a služeb, zachováním určitého standardu služeb, demografickými faktory, celkovou ekonomickou situací.

Členění výdajů podle Provazníkové (2015, s. 194):

- podle ekonomického hlediska (běžné a kapitálové);
- podle rozpočtové skladby (druhové, dle závaznosti, funkční);
- podle funkcí veřejných financí (alokační, redistribuční, stabilizační);
- podle infrastruktury (ekonomické a sociální);
- podle rozpočtového plánování (plánované a neplánované).

Běžné výdaje jsou takové výdaje, které se opakují a financují potřeby v příslušném rozpočtovém roce. Souvisejí s platy zaměstnanců, nákupem materiálu, vody, paliv a energie, nákupem služeb a sociálními dávkami. Naopak kapitálové výdaje slouží hlavně na financování dlouhodobých, zejména investičních potřeb, přesahující období jednoho roku. Souvisejí s projekty, jejich realizací a obsahem (celkové náklady na projekt, očekávané výdaje na projekt v průběhu následujícího roku, na identifikaci zdrojů, náklady na nákup pozemku atd.). (Štiková, 2009, s. 21)

Z hlediska rozpočtové skladby jde o podrobné členění běžných i kapitálových výdajů. Pro územní samosprávy je závazné druhové členění výdajů. Členění na běžné (třída 5) a kapitálové (třída 6) výdaje. (Provazníková, 2015, s. 194)

Dále je možná členění výdaje dle charakteru infrastruktury, což souvisí s kapitálovými i běžnými výdaji na výrobní účely, určenými obcím a regionálním podnikům zabezpečujícím služby. Také sem spadají dotace a půjčky soukromému sektoru na podporu podnikání v obci a regionu, na zvýšení zaměstnanosti. (Provazníková, 2015, s. 194)

Hledisko rozpočtového plánování dle Provazníkové (2015, s. 194):

- Plánovatelné výdaje – výdaje, které je možné určit předem, a to poměrně přesně. Často mají mandatorní charakter. Například jde o výdaje v sociální oblasti, na platy zaměstnanců úřadu, výdaje na nájemné a energie atd.
- Neplánované výdaje – jde o nahodilé výdaje, lze je špatně odhadnout (výdaje na odstranění škod způsobené povodní). Patří sem výdaje sankčního charakteru (za porušení rozpočtové kázně).

Výdaje financované v rámci samostatné působnosti obcí:

- Výdaje na: školství, sociální péči, zdravotní služby, kulturu a rekreaci, veřejnou bezpečnost a obecní policii, sanitární služby, pouliční osvětlení, hřbitovy a parky, vodovody a kanalizace, územní plánování, místní komunikaci a městskou dopravu, obecní byty. (Provazníková, 2015, s. 198)

Majetek územních samospráv a hospodaření s majetkem:

Majetek může mít formu *nemovitosti* (půda, les, budova), *movité věci* (stroje a zařízení, počítače), *nehmotného majetku* (práva duševního vlastnictví, ochranné známky), *majetkových práv* (pohledávky) či *finanční investice* (cenné papíry, peníze). (Provazníková, 2015, s. 209)

Obce mohou nakládat se svým majetkem (v rámci Ústavy) **samostatně a bez zasahování** státu nebo jiných článků veřejné správy. Mohou *navazovat smluvní vztahy*, mohou *nakupovat, prodávat či pronajímat svůj majetek*. (Regnardová, 2008, s. 6)

Majetek obcí slouží k (Provazníková, 2015):

- veřejně prospěšným účelům;
- municipálnímu či regionálnímu podnikání;
- výkonu samosprávy.

Majetek je možné odprodat pouze prostřednictvím veřejného nabídkového řízení a musí být schválen zastupitelstvem. Hospodaření s majetkem je ovlivněno strategií samosprávy vůči jednotlivým pozemkům (např. může spadat do sítě UNESCO, tudíž se snaží zachovat integritu města), tržní poptávkou (prodej pozemků za účelem výstavby hotelu), situací na trhu s nemovitostmi, podnikatelskými schopnostmi. (Provazníková, 2015, s. 211)

Hospodaření s majetkem územních samosprávných celků

Litera zákona o obcích uděluje obcím povinnost pečovat, zachovat a rozvíjet majetek. Obce (kraje) mají povinnost využívat majetek účelně a hospodárně, a to v souladu s jejími zájmy a úkoly vyplývajícími ze zákona vymezené působnosti. Obce i kraje musí vést evidenci svého majetku (k tomu slouží inventarizace majetku).

Obce (kraje) mohou svůj majetek (Provazníková, 2015, s. 211):

- pronajímat, prodávat, darovat, zapůjčit nebo propachtovat;
- vkládat do zakládaných právnických osobností;
- svěřovat svým zřízovaným příspěvkovým organizacím;
- ručit jím (zejména nemovitým);
- pojišťovat ho;
- zdědit ho či získat darováním;
- vytvářet majetek výstavbou a vlastní činností a nakupovat jej.

Hospodaření s majetkem by mělo vycházet z dlouhodobých strategií a priorit územních celků. (Regnardová, 2008, s. 46).

Úzce souvisí s tím, jaké služby/statky chtějí obce poskytovat svým občanům. Strategie a priority územních celků jsou stanoveny v programech pro rozvoje obcí a krajů, územních plánech, regulačních plánech, cenové mapě, rozpočtovém výhledu apod.

Smyslem programů rozvoje obcí (krajů) je v rámci priorit obce zejména definovat dlouhodobější a významnější, zpravidla investiční záměry obce. Ty jsou pak podkladem pro udržování a rozšiřování majetku. (Holopírek, 2010)

1.3.4 Organizace a zabezpečování veřejných statků a služeb územní samosprávou

Jelikož je hlavním úkolem obcí (krajů) zabezpečovat služby a statky svým občanům, tudíž musí samosprávy určit, prostřednictvím jakých organizací a jakým způsobem budou tyto služby (statky) zajišťovány. (Pařížková, 2016, s. 59)

Statky či služby zajišťované veřejným sektorem mají převážně charakter čistých a smíšených veřejných statků, upřednostněných statků poskytovaných jednotlivcům spojených s externalitami, statků, které vyžadují velké investice a vzniká u nich nebezpečí monopolního poskytování a statků nezbytných pro kvalitu života, u kterých se zdůrazňuje hledisko sociální spravedlnosti. (Provazníková, 2015, s. 219)

Dle Provazníkové (2015 s. 220) územní samosprávy musí rozhodnout o tom, zda:

- služby (statky) zajistí soukromá firma nebo municipální (regionální) podnik;
- má požadovat úhradu od obyvatelstva, a to buď částečnou (a v jaké výši) nebo ekonomicky nutnou (do výše nákladů);
- uživatelský poplatek půjde do municipálního (regionálního) rozpočtu;
- přímo provozovateli.

Formou zajišťování statků a služeb může být **komunální organizace**. Jde o odbory obecních úřadů. Obvykle nejsou přímo činné v poskytování služeb. Využití převážně pro regulativní úkoly v rámci přenesené působnosti (udělování povolení, registrace, ochrana práv dítěte). Další formou je **obchodní společnost**, což jsou právnické osoby založené na základě zákona o obchodních společnostech a družstvech. Poslední formou může být **nezisková organizace**, které mají statut veřejné prospěšnosti. Jde např. o nadace, ústavy či nadační fondy. (Provazníková, 2015, s. 222)

Spolupráce mezi obcemi (kraj) navzájem

Spolupráce mezi obcemi probíhá na základě (Provazníková, 2015, s. 229):

- smlouvy uzavřené ke splnění konkrétního úkolu;
- založení právnických osob dvěma nebo více obcemi.

Tyto dvě formy spolupráce se řídí obecnými pravidly pro uvedené instituty.

Ekonomický tlak vyvíjený na územní samosprávu nutí obce a regiony stále častěji využívat spolupráce a spolufinancování ze soukromého sektoru. Jednou z forem tohoto financování je **Public-Private Partnership**. Subjekty veřejného sektoru jsou partnerem a zákazníkem soukromého sektoru, od něhož nakupují služby. Soukromý sektor na své náklady zajistí veřejnou službu (infrastrukturu) a stát/kraj/obec v postavení klienta platí pravidelné poplatky. (Provazníková, 2015, s. 229)

Efektivnost a její měření

Čím vyšší je míra samostatnosti organizací zřizovaných územním celkem v rozhodování o výdajích, tím vyšší je efektivnost. Efektivnější je také možnost ponechání nevyčerpaného zůstatku rozpočtu organizace. Způsob, jakým je tvořen rozpočet a jeho následné rozdělení mezi organizace, také ovlivňuje efektivnost. Kontrola na úrovni samosprávy probíhá buď formou občanskou, nebo profesionální. (Provazníková, 2015, s. 230)

1.4 Finanční zdraví a zadluženost

Finanční stabilita obcí je jedním z odrazových můstků pro udržitelný rozvoj dané obce a neúměrné zadlužení může mít za důsledek nejrůznější problémy v oblasti fungování obce. Existuje řada metodik a ukazatelů, díky nimž je možno zhodnotit stabilitu obce. Většinou vycházejí z potřeb ústředních orgánů státní správy či zákonodárných institucí. Nejsou však používány pro finanční plánování a řízení.

Jako soustava ukazatelů pro hodnocení finanční stability pro potřeby obcí jsou v této práci zvoleny tři skupiny indikátorů, které jsou dle autorek Szarowské, Majerové a Šebestové (2018) následující:

A. Indikátory rozpočtového hospodaření:

- 1) Rozpočtové saldo (RS)
- 2) Podíl přebytku běžného rozpočtu na běžných příjmech (SBR)
- 3) Podíl finančních zůstatků na účtech a pokladně k běžným výdajům (BUKBV)
- 4) Podíl finančních zůstatků na účtech a pokladně k běžným příjmům (BUKBP)
- 5) Celkové konsolidované výdaje na běžných příjmech (KVBP)
- 6) Přijaté transfery na kapitálových výdajích (TRKV)
- 7) Podíl vlastních příjmů na celkových příjmech (VPCP)

B. Indikátory zadluženosti:

- 1) Podíl celkového dluhu na saldu běžného rozpočtu (CDSBR)
- 2) Podíl dluhové služby a dluhové kapacity (DSSBR)
- 3) Podíl placených úroků a dluhové kapacity (PUSBR)
- 4) Podíl cizích zdrojů a celkových aktiv (CZCA)
- 5) Podíl cizích zdrojů bez dotačních záloh a celkových aktiv (CZCA1)
- 6) Podíl celkového dluhu na cizích zdrojích (DCZ)
- 7) Dluhová služba celkem (DSC)
- 8) Podíl celkového dluhu na běžných příjmech (DBP)

C. Indikátory likvidity:

- 1) Celková (běžná) likvidita (CL)
- 2) Okamžitá likvidita (OL)

3) Finanční zásoba (FZ)

Výše uvedené indikátory musí akceptovat dva základní předpoklady krátkodobé i dlouhodobé rozpočtové rovnováhy a udržitelnosti financování. Těmito předpoklady jsou: **saldo běžného rozpočtu by vždy mělo být kladné a maximální dluhová služba by neměla převyšovat přebytek běžného rozpočtu** (Szarowská, Majerová & Šebestová, 2018).

Tato práce se blíže věnuje pouze vybraným indikátorům, **kterými jsou:** Rozpočtové saldo, Podíl přebytku běžného rozpočtu na běžných příjmech, Podíl finančních zůstatků na účtech a pokladně k běžným výdajům, Podíl celkového dluhu na saldu běžného rozpočtu, Podíl cizích zdrojů a celkových aktiv, Dluhová služba celkem, Celková (běžná) likvidita, Okamžitá likvidita a Finanční zásoba.

Vybrané indikátory dle Szarowské, Majerové & Šebestové (2018):

Indikátory rozpočtového hospodaření

Jde o důležitý aspekt činnosti obce spočívající zejména v kvalitním zabezpečení provozního hospodaření a v generování zdrojů pro rozvojové aktivity obce (Szarowská, Majerová & Šebestová, 2018).

- Rozpočtové saldo:

Úkolem tohoto indikátoru je zhodnotit rovnováhu obecních financí.

Vypočítá se podle následujícího vzorce (1):

$$\frac{\text{Celkové konsolidované příjmy} - \text{Celkové konsolidované výdaje}}{\text{Celkové konsolidované příjmy}} \quad (1)$$

- Podíl přebytku běžného rozpočtu na běžných příjmech:

Tento ukazatel hodnotí základní předpoklad dlouhodobého úspěšného hospodaření obcí.

Vzorec (2) pro výpočet indikátoru pro podíl přebytku běžného rozpočtu na běžných příjmech:

$$\frac{(\text{Daň. příjmy} + \text{Ned. příjmy} + \text{Přijaté nein. transfery}) - \text{Konsol. běžné výdaje}}{\text{Daň. příjmy} + \text{Nedaň. příjmy} + \text{Přijaté nein. transfery}} \quad (2)$$

Indikátory zadluženosti

Zadluženost obce ovlivňuje nejen její finanční stabilitu, ale i běžný chod obce.

- Podíl celkového dluhu na saldu běžného rozpočtu:

Indikátor CDSBR vyjadřuje, za kolik měsíců je obec schopna splatit dluhy z běžného salda. Ukazatel vypovídá o vlastní aktivitě a přístupu obce k plánování svých závazků a jejich možnému splácení.

Vzorec (4) pro výpočet indikátoru CDSBR je následující:

$$\frac{12 * \text{Celkový dluh}}{\text{Běžné příjmy} - \text{Konsolidované běžné výdaje} + \text{Placené úroky}} \quad (4)$$

-

- Podíl cizích zdrojů a celkových aktiv:

Indikátor CZCA znázorňuje míru krytí závazků celkovým majetkem (celkovými aktivy).

Tento ukazatel má následující vzorec (5):

$$CZCA = \frac{\text{Cizí zdroje}}{\text{Celková aktiva}} \quad (5)$$

- Dluhová služba celkem:

Vyjadřuje míru krytí celkového dluhu obce konsolidovanými příjmy v daném roce.

Vzorec (6) pro DSC:

$$\frac{\text{Celkový dluh}}{\text{Celkové konsolidované příjmy}} \quad (6)$$

Indikátory likvidity:

- Celková (běžná) likvidita:

Dle tohoto ukazatele je možné poznat, zda je obec schopna dosáhnout krátkodobým závazkům ze svých likvidních zdrojů.

Vzorec (7) pro Celkovou likviditu je následovný:

$$\frac{\text{Oběžná aktiva}}{\text{Krátkodobé závazky}} \quad (7)$$

- Okamžitá likvidita:

Tento indikátor zachycuje schopnost obce hradit své krátkodobé závazky s využitím finančního majetku. Může jít např. o zůstatky na běžných účtech.

Vzorec (8) pro OL je následující:

$$\frac{\textit{Krátkodobý finanční majetek}}{\textit{Krátkodobé závazky}} \quad (8)$$

- Finanční zásoba:

Ukazatel Finanční zásoba vyjadřuje schopnost obce pokrýt veškeré závazky z krátkodobého finančního majetku a dlouhodobých termínovaných vkladů.

Vzorec (9) Finanční zásoby je možné vyjádřit:

$$\frac{\textit{Krátkodobý finanční majetek} + \textit{Dlouhodobé termínované vklady}}{\textit{Krátkodobé závazky} + \textit{Dlouhodobé závazky}} \quad (9)$$

2 Praktická část

Tato část práce je zaměřená na město Zdice a to, jak je schopno nakládat se svými prostředky a plnit své krátkodobé a dlouhodobé cíle.

2.1 Město Zdice

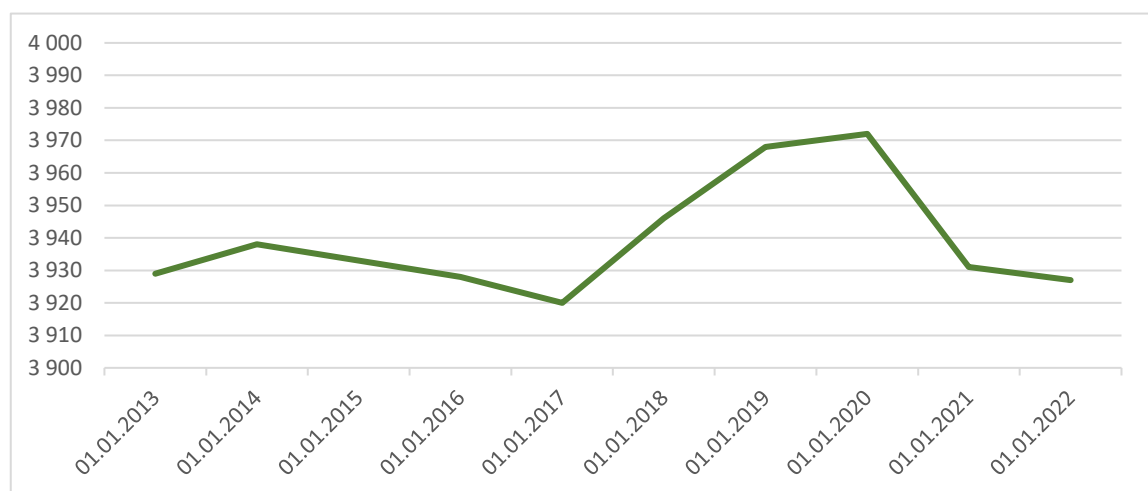
Město Zdice je čtvrté největší město v okrese Beroun. Leží v blízkosti dálnice Praha-Plzeň asi 40 km od Prahy. Administrativně spadají Zdice pod obec s rozšířenou působností Beroun.

Podle některých zdrojů Zdice vznikly v roce 1039 během kolonizace oblasti západně od Prahy po příchodu Břetislava I. z vítězné výpravy v Polsku.

V roce 1872 byla tato obec povýšena na městys a poté se 1. července 1994 staly městem. Součástí města jsou také obce Černín a Knížkovice. Město má v současné době, dle posledního sčítání lidu v roce 2021, 4 115 obyvatel. Dle dat zveřejněných Ministerstvem vnitra k 1.1. 2022 bylo ve Zdicích celkem 3 927 obyvatel a k 1.1. 2021 bylo obyvatel 3 931. Jedná se tedy o meziroční pokles o 4 obyvatele.

K největšímu poklesu v počtu obyvatel došlo meziročně v letech 2020-2021, a to o 41 obyvatel, a naopak největší meziroční nárůst v počtu obyvatel nastal v letech 2017-2018. Níže uvedený obr. 2 sleduje vývoj počtu obyvatel Města Zdice od roku 2013 do roku 2022.

Obr. 2: Vývoj obyvatelstva města Zdice mezi 2013–2022

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z MONITOR (2023), 2023

Volby do zastupitelstev obcí vyhlášené prezidentem republiky, připadly v roce 2022 na 23. a na 24. září. Starostou obce byl zvolen Bc. Antonín Sklenář, MBA, který je starostou již od roku 2014, kdy poprvé vyhrál volby, a toto „vítězství“ znovu obhájil i v roce 2018 a v letošních volbách. Rok 2022 je pro město významný také v tom, že poprvé (bráno za posledních dvanáct let) nezískala žádný mandát Komunistická strana Čech a Moravy. Dostavilo se celkem 1 285 voličů, volební účast tedy odpovídá 40,78 %, což je téměř o čtyři procentní body méně, než tomu bylo v roce 2018. V roce 2018 zvítězila Česká strana sociálně demokratická, která měla téměř identické zástupce jako vítězná strana Jistota a budoucnost pro Zdice (JAB) ve volbách 2022. Z této strany odešla pouze paní Marie Vožehová a novými členkami se staly Vendula Grossová a Patricie Podskalská. Strana JAB získala o jeden mandát více než v roce 2018 strana ČSSD. Tab. 4 názorně ukazuje výsledek voleb v roce 2022.

Tab. 4: Výsledky voleb ve městě Zdice 2022

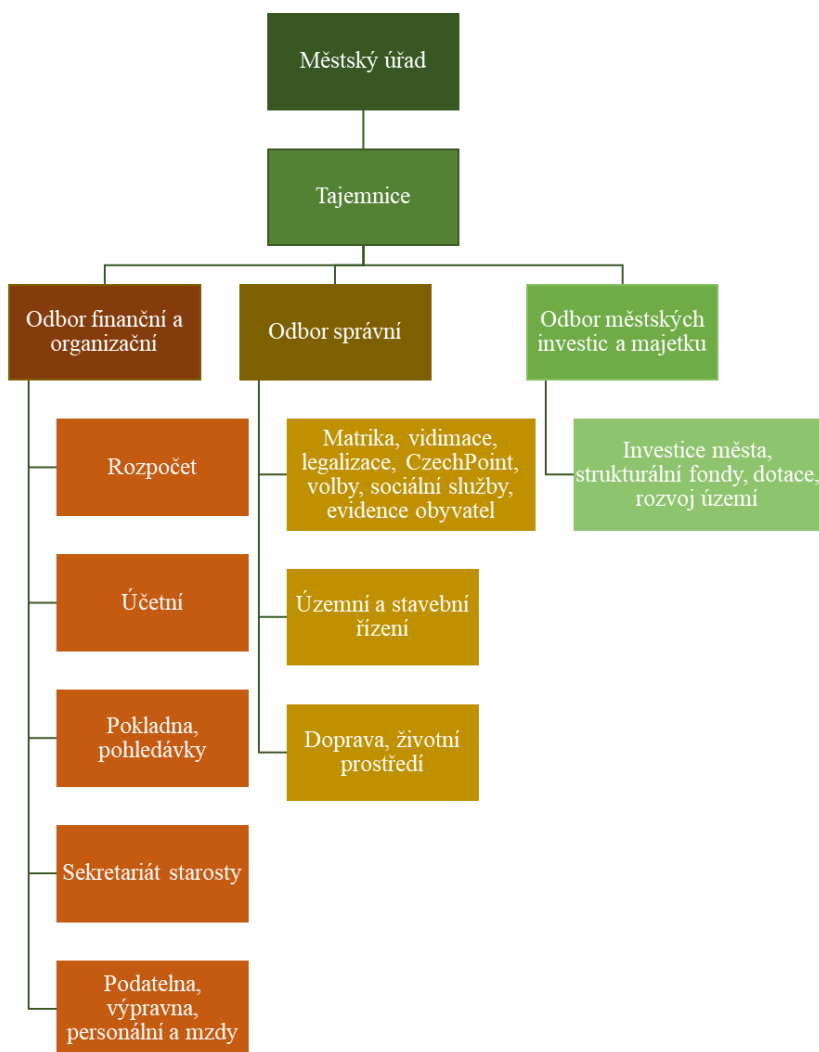
Strana	Počet mandátů	Zastupitelé
Jistota a budoucnost pro Zdice	8	Antonín Sklenář
		Vendula Grossová
		Přemysl Landa
		Michal Pánek
		Richard Dolejš
		Jiří Podskalský
		Petr Pánek
		Patricie Podskalská
Spolu	4	Monika Růžičková
		Josef Macháček
		Břetislav Prokop
		Viera Deáková
Zdičtí nezávislí pro rozvoj podnikání, kultury a sportu	2	Martina Rajtmajerová
		Josef Košťálek
Lidé pro Zdice s podporou SPD	1	Miluše Podskalská
Komunistická strana Čech a Moravy	0	x

Zdroj: vlastní zpracování dle Berounského deníku (2022), 2023

Místostarosty byli opět zvoleni Mgr. Přemysl Landa a Richard Dolejš.

V rámci části městského úřadu setrvává na pozici tajemnice Ing. Petra Miláčková, která je také vedoucí Odboru finančního a organizačního. Novou vedoucí Odboru správního je Ing. Anna Jichová a stejně jako v předchozích letech je vedoucí Odboru městských investic a majetku Ing. Dana Petáková. Celou organizační strukturu města zobrazuje níže uvedený obr. 3.

Obr. 3: Hierarchická struktura městského úřadu města Zdice

Zdroj: vlastní zpracování dle Oficiálních stránek města Zdice (2023), 2023

Příspěvkovými organizacemi města jsou:

- Společenský klub Zdice zabezpečuje kulturní služby.
- Základní škola Zdice zajišťuje nižší sekundární vzdělávání.
- Mateřská škola Zdice je zaměřena na preprimární vzdělávání
- Sportovní a technické zařízení města se věnuje rekreačním a sportovním službám.

Tab. 5 zobrazuje výsledek hospodaření jednotlivých příspěvkových organizací města. Výsledkem hospodaření všech výše uvedených příspěvkových organizací byl ziskový. Pro Společenský klub to bylo 212 tis. Kč, Mateřskou školu činil zisk 299 tis. Kč, Sportovní a technické zařízení vykazovalo v září 2022 zisk 534 tis. Kč a Základní škola měla zisk 7 223 000 Kč.

Tab. 5: Náklady a výnosy příspěvkových organizací v roce 2022 (v tis. Kč)

Příspěvková organizace	Náklady	Výnosy	VH
Společenský klub Zdice	3 227	3 439	212
Mateřská škola Zdice	11 152	11 451	299
Sportovní a technické zařízení města	11 856	12 389	534
Základní škola	41 114	48 337	7 223

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z MONITOR (2023), 2023

Dalšími právníckými osobami, na nichž má město podíl jsou:

- Mikroregion Litavka:
dobrovolný svazek obcí Zdice a Chodouň založený v roce 2007
- Berounsko, z. s.
organizace nejrůznějších kulturních aktivit na Berounsku
- Vodovody a kanalizace Beroun, a. s.
akciová společnost provozující kanalizaci a vodovody se sídlem v městě Beroun
- Svaz měst a obcí České republiky
prování legislativní činnost v oblastech: financování, regionálního rozvoje a rozvoje venkova, bezpečnosti, dopravy aj.

2.2 Finanční zdraví a zadluženost města Zdice

V následující pasáži praktické části je věnována pozornost třem skupinám ukazatelů finančního zdraví a zadluženosti obce Zdice. Tyto ukazatele jsou pozorovány v časové posloupnosti po dobu 10 let, tedy od roku 2012 do roku 2021). Dané časové období bylo zvoleno vzhledem k možnosti lepšího sledování vývoje hospodaření města Zdice.

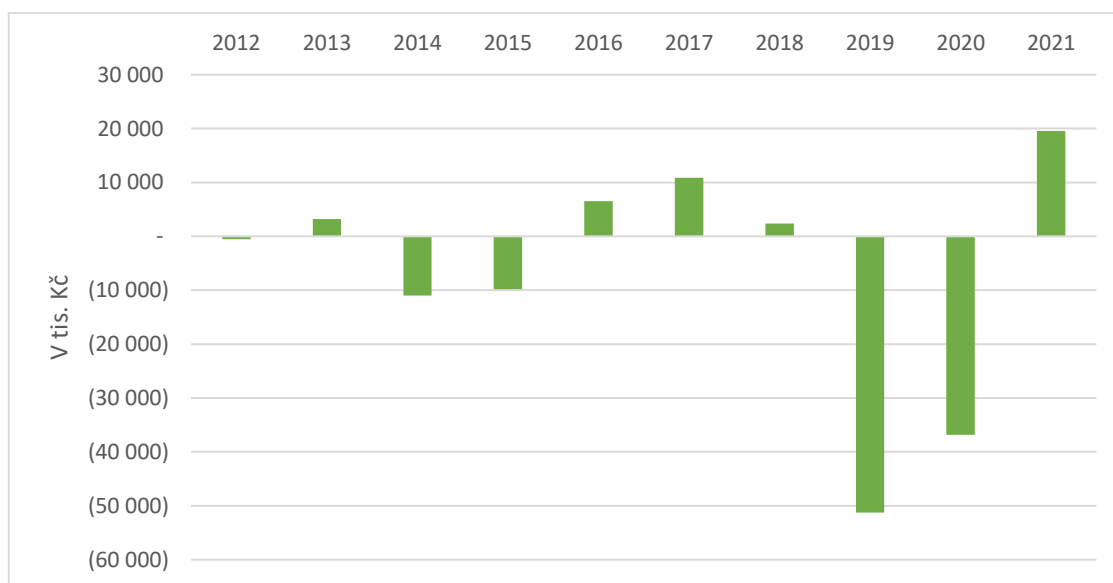
2.2.1 Indikátory rozpočtového hospodaření

Níže jsou uvedené indikátory zabývající se hospodařením města Zdice, jejichž výpočet byl uveden v kapitole 1.4. *Finanční zdraví a zadluženost*.

Rozpočtové saldo

Grafické znázornění na obr. 4 vyjadřuje vývoj salda od roku 2012 do roku 2021.

Obr. 4: Saldo rozpočtu města Zdice za 10 let

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z MONITOR (2023), 2023

Obr. 4 souvisí s tab. 6 a jde o grafické vyjádření hodnot uvedených v tabulce v řádku *Skutečné saldo*.

Vývoj salda je zachycen v tab. 6 a 7, a to společně s příjmy a výdaji v rámci schválené verze. Schválená verze představuje výchozí rozpočet na dané období, následují jeho úpravy na položky po změnách a skutečnou výši po skončení daného období.

Tab. 6: Výpočet skutečného salda v tis. Kč v letech 2012-2016

Položka:	2012	2013	2014	2015	2016
Příjmy:					
Schválené příjmy	64 499,50	89 278,94	60 431,90	77 355,10	66 104,48
Příjmy po změnách	58 727,36	65 778,66	69 802,72	81 925,21	69 429,12
Skutečné příjmy	61 307,10	69 138,68	73 923,61	84 181,27	72 446,97
Plnění SR	0,95	0,77	1,22	1,09	1,10
Plnění RpZ	1,04	1,05	1,06	1,03	1,04
Výdaje:					
Schválené výdaje	66 044,44	90 500,00	64 870,10	94 288,95	70 971,28
Výdaje po změnách	68 656,45	72 631,32	90 328,45	103 033,63	68 744,08
Skutečné výdaje	61 845,15	65 904,34	84 912,21	93 955,62	65 927,99
Plnění SR	0,94	0,73	1,31	1,00	0,93
Plnění RpZ	0,90	0,91	0,94	0,91	0,96
Saldo:					
Schválené saldo	-1 544,94	-1 221,06	-4 438,20	-16 933,84	-4 866,80
Upravené saldo	-9 929,10	-6 852,66	-20 525,73	-21 108,42	685,04
Skutečné saldo	-538,04	3 234,35	-10 988,60	-9 774,35	6 518,98
RS	-0,01	0,05	-0,15	-0,12	0,09

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z MONITOR (2023), 2023

Jak je možné vidět v tab. 6 a 7 město Zdice ve všech sledovaných letech schválilo deficitní rozpočet, ve skutečnosti však obec hospodařila s mírně deficitními rozpočty pouze v letech 2012, 2014, 2015, 2019 a 2020.

Hodnota ukazatele RS je vyjádřena v procentech, tuto hodnotu lze porovnat s deficitními a přebytkovými rozpočty, kdy ve stejný rok jako byl deficitní rozpočet je i ukazatel RS záporný. Pro další vyhodnocení je nutné tento indikátor porovnat se součtem krátkodobého finančního majetku (KFM) a hodnotě na syntetickém účtu 068 (v rozvaze jde o položku A.III.5. - Termínované vklady dlouhodobé).

Výše RS bylo v letech 2013, 2016, 2018, 2019 a 2021 vyšší než 0, tudíž hospodaření v daném roce je možné považovat za vyhovující.

Pouze v roce 2012 byl deficit nižší než zůstatky na bankovních účtech obce, tudíž Rozpočtové hospodaření v tomto roce bylo uspokojivé.

Tab. 7: Výpočet skutečného salda v tis. Kč v letech 2017-2021

Položka:	2017	2018	2019	2020	2021
Příjmy:					
Schválené příjmy	70 185,02	137 111,16	118 032,37	115 234,10	83 724,18
Příjmy po změnách	67 842,04	135 914,01	120 600,57	121 193,19	98 658,21
Skutečné příjmy	69 208,62	136 384,37	121 057,23	121 602,71	98 662,43
Plnění SR	0,99	0,99	1,03	1,06	1,18
Plnění RpZ	1,02	1,00	1,00	1,00	1,00
Výdaje:					
Schválené výdaje	80 163,72	164 721,12	208 275,50	171 852,59	95 620,00
Výdaje po změnách	61 371,70	136 864,93	173 495,18	171 244,34	87 208,89
Skutečné výdaje	58 349,34	134 020,66	172 317,72	158 460,12	79 119,08
Plnění SR	0,73	0,81	0,83	0,92	0,83
Plnění RpZ	0,95	0,98	0,99	0,93	0,91
Saldo:					
Schválené saldo	-9 978,70	-27 609,96	-90 243,13	-56 618,49	-11 895,83
Upravené saldo	6 470,35	-950,92	-52 894,61	-50 051,15	11 449,32
Skutečné saldo	10 859,27	2 363,71	-51 260,49	-36 857,42	19 543,35
RS	0,16	0,02	-0,42	-0,30	0,20

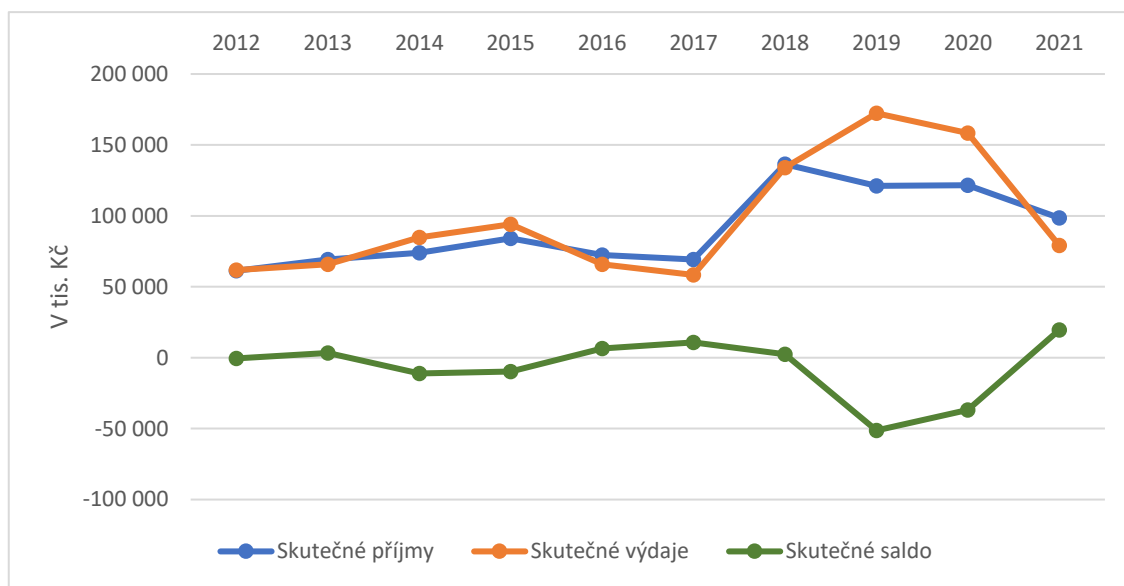
Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z MONITOR (2023), 2023

V letech 2014, 2015, 2019 a 2020 byl deficit rozpočtu vyšší než součet zůstatků na bankovních účtech a dlouhodobých termínovaných vkladů municipality. Po celé sledované období byl však zůstatek na účtu 068 nulový. Hospodaření v těchto letech lze považovat za neuspokojivé. V takových případech se doporučuje řešit situaci úvěrem. Je však nezbytné věnovat pozornost přiměřenosti zadlužení obce.

Následující graf na obr. 5 vyjadřuje vývoj salda města Zdice a zároveň sleduje vývoj příjmů a výdajů obce.

Dle grafu byly příjmy nejvyšší v roce 2019, v tomto roce byl také nejvyšší deficit rozpočtu za posledních 10 let. Oproti tomu výdaje dosáhly nejvyšší částky v roce 2018.

Obr. 5: Vývoj salda města Zdice v období 2012-2021

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z MONITOR (2023), 2023

Podíl přebytku běžného rozpočtu na běžných příjmech

Níže uvedená tab. 8 vyjadřuje, do jaké míry bylo hospodaření obce uspokojivé.

Tab. 8: Výpočet ukazatele SBR v tis. Kč v letech 2012-2016

Položka:	2012	2013	2014	2015	2016
Příjmy celkem:	40 057,00	51 471,60	52 321,40	53 919,84	57 113,40
Daňové příjmy	30 562,00	40 493,00	43 310,00	46 250,00	50 683,00
Nedaňové příjmy	4 022,00	6 204,00	6 732,00	4 352,00	3 948,30
Přijaté neinvestiční transfery	5 473,00	4 774,60	2 279,40	3 317,84	2 482,10
Konsolidované běžné výdaje	37 574,75	47 249,13	46 919,65	46 422,25	38 779,51
SBR	0,062	0,082	0,103	0,139	0,321

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z MONITOR (2023), 2023

V následující tab. 9 lze vidět data navazující na předchozí tab. 8.

Tab. 9: Výpočet ukazatele SBR v tis. Kč v letech 2017-2021

Položka:	2017	2018	2019	2020	2021
Příjmy celkem:	64 364,10	73 250,68	74 782,37	80 126,70	76 124,18
Daňové příjmy	57 887,00	65 800,00	68 349,00	73 292,00	66 997,48
Nedaňové příjmy	3 910,80	2 484,80	3 335,30	2 785,00	4 480,40
Přijaté neinvestiční transfery	2 566,30	4 965,88	3 098,07	4 049,70	4 646,30
Konsolidované běžné výdaje	43 342,04	49 259,04	49 629,23	51 637,37	65 785,87
SBR	0,327	0,328	0,336	0,356	0,136

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z MONITOR (2023), 2023

Rozpočtové hospodaření bylo od roku 2012 do roku 2015 uspokojivé. V letech 2016-2020 bylo rozpočtové hospodaření obce vyhovující, běžné výdaje v těchto letech byly kryty běžnými příjmy. V roce 2021 se však rozpočtové hospodaření zhoršilo a bylo pouze uspokojivé. Obec by se proto měla v příštích letech více zabývat běžným výdajům a jejich růstu. Na konci roku 2022 byli běžné výdaje opět vyšší. Činily zhruba 80 951 000 Kč. V únoru 2023 činily tyto výdaje cca. 11 205 000 Kč. Což bylo téměř o 3 mil. Kč více než tomu bylo v únoru v roce 2022.

Podíl finančních zůstatků na účtech a pokladně k běžným výdajům

Níže uvedená tabulka vyjadřuje hodnotu ukazatele BUKBV neboli podíl finančních zůstatků na účtech a pokladně vůči běžným výdajům.

Tab. 10: Výpočet ukazatele BUKBV v tis. Kč v letech 2012-2016

Položka:	2012	2013	2014	2015	2016
KFM	1 742,19	6 007,51	3 388,87	9 075,09	13 497,55
DTV	0	0	0	0	0
Konsolidované běžné výdaje	37 574,75	47 249,13	46 919,65	46 422,25	38 779,51
BUKBV	0,6	1,5	0,9	2,3	4,2

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z MONITOR (2023), 2023

Následující tabulka udává hodnoty za roky 2017-2021.

Tab. 11: Výpočet ukazatele BUKBV v tis. Kč v letech 2017-2021

Položka:	2017	2018	2019	2020	2021
KFM	23 109,06	25 497,05	20 676,13	22 060,13	31 519,58
DTV	0	0	0	0	0
Konsolidované běžné výdaje	43 342,04	49 259,04	49 629,23	51 637,37	65 785,87
BUKBV	6,4	6,2	5,0	5,1	5,7

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z MONITOR (2023), 2023

V roce 2012 a 2014 byla hodnota BUKBV menší než jeden měsíc, a tudíž není obec schopna vyřešit výpadek příjmů do svého rozpočtu, aniž by musela činit restriktivní opatření v rámci svých běžných výdajů.

V letech 2013 a 2015 byla obec schopna sanovat krátkodobý výpadek příjmů do svého rozpočtu.

Od roku 2016 až do roku 2021 byla obec schopna za předpokladu vyrovnaného hospodaření sanovat i dlouhodobější výpadek příjmů do svého rozpočtu.

2.2.2 Indikátory zadluženosti

Zadluženost obce ovlivňuje nejen její finanční stabilitu, ale i běžný chod obce.

Podíl celkového dluhu na saldu běžného rozpočtu

Následující tab. 12 interpretuje ukazatel CDSBR:

Tab. 12: Výpočet ukazatele CDSBR v tis. Kč v letech 2012-2016

Položka:	2012	2013	2014	2015	2016
Dluh	0,00	1 403,50	9 771,64	25 210,85	23 125,00
Příjmy	40 057,00	51 471,60	52 321,40	53 919,84	57 113,40
Konsolidované běžné výdaje	37 574,75	47 249,13	46 919,65	46 422,25	38 779,51
Hrazené úroky	0	0	39	138	202
CDSBR	0	3,99	21,55	39,62	14,97

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z MONITOR (2023), 2023

Níže uvedená tab. 13 navazuje na předchozí tabulku v rámci časového období a udává hodnotu ukazatele CDSBR v následujících pěti letech.

Tab. 13: Výpočet ukazatele CDSBR v tis. Kč v letech 2017-2021

Položka:	2017	2018	2019	2020	2021
Dluh	21 875,00	21 875,00	68 320,05	106 500,00	96 412,50
Příjmy	64 364,10	73 250,68	74 782,37	80 126,70	76 124,18
Konsolidované běžné výdaje	43 342,04	49 259,04	49 629,23	51 637,37	65 785,87
Hrazené úroky	174	268	637	1 608	1 854
CDSBR	12,38	10,82	31,79	42,46	94,89

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z MONITOR (2023), 2023

V roce 2012 nemělo město Zdice žádný dluh. V letech 2013, 2014 a 2016-2019 bylo město schopné splatit své závazky v poměrně krátké době. Z hlediska dlouhodobé finanční stability nepředstavovalo dané zadlužení pro obec žádné ohrožení. To se změnilo v roce 2020, kdy ukazatel CDSBR vzrostl a municipalita byla schopna splácet závazky pouze ve střednědobém horizontu. Stejně tak tomu bylo již v jednom z předchozích období, a sice v roce 2015.

V roce 2021 je město schopné splácet své závazky pouze v dlouhodobém horizontu, a tudíž z dlouhodobého hlediska představuje výše tohoto zadlužení poměrně vysoké riziko. V následujících letech by město Zdice nemělo přijímat žádné úvěry.

Podíl cizích zdrojů a celkových aktiv

V následující tabulce je proveden výpočet ukazatele CZCA podle vzorce (5).

Tab. 14: Výpočet ukazatele CZCA v tis. Kč v letech 2012-2016

Položka:	2012	2013	2014	2015	2016
Cizí zdroje	10 106,00	6 564,30	15 396,03	28 161,97	27 158,85
Aktiva celkem	421 757,74	436 389,88	471 924,59	523 284,97	396 831,48
CZCA	0,024	0,015	0,033	0,054	0,068

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z MONITOR (2023), 2023

Níže uvedená tab. 15 pojednává o vývoji ukazatele CZCA a navazuje na předchozí tabulku.

Tab. 15: Výpočet ukazatele CZCA v tis. Kč v letech 2017-2021

Položka:	2017	2018	2019	2020	2021
Cizí zdroje	29 806,91	23 753,64	70 872,92	109 339,11	99 913,05
Aktiva celkem	426 048,11	491 738,42	487 191,38	574 183,44	612 544,84
CZCA	0,070	0,048	0,145	0,190	0,163

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z MONITOR (2023), 2023

V letech 2012-2018 byl ukazatel CZCA velmi nízký, tudíž byl nízký podíl cizích zdrojů na celkových aktivech města. Riziko byl minimální. Od roku 2019 do roku 2021 tento ukazatel vzrostl. Byl zde významný podíl cizích zdrojů na celkových aktivech města Zdice. Obec by měla obezřetně přistupovat ke zvyšování dalšího zadlužení.

Dluhová služba celkem

V tab. 16 je zachycen vývoj ukazatele Dluhové služby pro první část období, tedy roky 2012-2016.

Tab. 16: Výpočet ukazatele DSC v tis. Kč v letech 2012-2016

Položka:	2012	2013	2014	2015	2016
Konsol. příjmy	61 307,00	69 139,00	73 924,00	84 181,00	72 447,00
Dluh	0	1 403,50	9 771,64	25 210,85	23 125,00
DSC	0	0,020	0,132	0,299	0,319

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z MONITOR (2023), 2023

Níže uvedená tab. 17 udává hodnoty ukazatele DSC v letech 2017-2021.

Tab. 17: Výpočet ukazatele DSC v tis. Kč v letech 2017-2021

Položka:	2017	2018	2019	2020	2021
Konsol. příjmy	69 209,00	136 384,00	121 057,00	121 603,00	98 662,00
Dluh	21 875,00	21 875,00	68 320,05	106 500,00	96 412,50
DSC	0,316	0,160	0,564	0,876	0,977

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z MONITOR (2023), 2023

V roce 2012 bylo město Zdice bez dluhu. V letech 2013, 2014 a 2018 bylo riziko z pohledu jak dlouhodobé, tak i krátkodobé finanční stability pouze minimální. V roce 2015 byla hodnota tohoto ukazatele na méně než 30 %, doporučována byla obezřetnost a raději dále město nezadlužovat. Dluh města se v následujících letech snižoval, a to až do roku 2018, ale zároveň i klesali příjmy, proto v letech 2016, 2017 ukazatel DSC vzrostl přes 30 % a byl tedy zaznamenán vysoký podíl dluhové služby na celkových konsolidovaných příjmech obce. Tudíž se město nacházelo ve vysokém riziku z hlediska krátkodobé i dlouhodobé stability. V letech 2019-2021 tento ukazatel opět rostl, a tudíž město nese vysoké riziko v oblasti finanční stability.

2.2.3 Indikátory likvidity

Tyto ukazatele vypovídají o solventnosti, tedy o schopnosti města dostát svým krátkodobým závazkům.

Celková (běžná) likvidita

Následující tab. 18 vyjadřuje schopnost obce dosáhnout svým krátkodobým závazkům.

Tab. 18: Výpočet ukazatele CL v tis. Kč v letech 2012-2016

Položka:	2012	2013	2014	2015	2016
Oběžná aktiva	4 168,59	7 800,49	5 230,49	10 631,37	15 210,03
Krátkodobé závazky	10 070,47	4 569,13	5 318,61	2 594,95	3 754,42
CL	0,41	1,71	0,98	4,10	4,05

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z MONITOR (2023), 2023

V níže uvedené tabulce je možné vidět vývoj ukazatele Celkové likvidity.

Tab. 19: Výpočet ukazatele CL v tis. Kč v letech 2017-2021

Položka:	2017	2018	2019	2020	2021
Oběžná aktiva	26 415,50	27 016,18	24 174,33	26 382,16	36 113,73
Krátkodobé závazky	7 656,89	1 836,45	2 512,68	2 807,91	3 471,34
CL	3,45	14,71	9,62	9,40	10,40

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z MONITOR (2023), 2023

V roce 2012 byla celková likvidita obce velice nízká. Město Zdice mělo velmi malou schopnost dosáhnout svým krátkodobým závazkům. To mohlo znamenat vysoké riziko z hlediska krátkodobé i dlouhodobé finanční stability a stejně tak tomu bylo i v roce 2014, poté již tento ukazatel kolísavě rostl. V roce 2013 a 2015-2017 byla likvidita města přiměřená, a tudíž nemělo město problém plnit své krátkodobé závazky. Od roku 2018 pak bylo město vysoce likvidní, a tudíž neexistovalo riziko v podobě neschopnosti dostát svým závazkům. Obzvláště vysoké likvidity město dosáhlo právě v roce 2018.

Okamžitá likvidita

Velikost ukazatele Okamžité likvidity je možné vidět v následující tabulce.

Tab. 20: Výpočet ukazatele OL v tis. Kč v letech 2012-2016

Položka:	2012	2013	2014	2015	2016
KFM	1 742,19	6 007,51	3 388,87	9 075,09	13 497,55
Krátkodobé závazky	10 070,47	4 569,13	5 318,61	2 594,95	3 754,42
OL	0,17	1,31	0,64	3,50	3,60

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z MONITOR (2023), 2023

V následující tabulce je možné vidět vývoj ukazatele Okamžité likvidity.

Tab. 21: Výpočet ukazatele OL v tis. Kč v letech 2017-2021

Položka:	2017	2018	2019	2020	2021
KFM	23 109,06	25 497,05	20 676,13	22 060,13	31 519,58
Krátkodobé závazky	7 656,89	1 836,45	2 512,68	2 807,91	3 471,34
OL	3,02	13,88	8,23	7,86	9,08

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z MONITOR (2023), 2023

Stejně jako tomu bylo u Běžné likvidity, tak i u Okamžité likvidity byla v letech 2012 a 2014 tato likvidita velmi nízká. V roce 2013 byla likvidita města Zdice přiměřená a poté

od roku 2015 kolísavě stoupala. Z krátkodobého hlediska tudíž neexistuje riziko v podobě neschopnosti města dostát svým krátkodobým závazkům.

Finanční zásoba

Níže uvedená tabulka zobrazuje vývoj ukazatele nazývaný jako Finanční zásoba.

Tab. 22: Výpočet ukazatele FZ v tis. Kč v letech 2012-2016

Položka:	2012	2013	2014	2015	2016
KFM	1 742,19	6 007,51	3 388,87	9 075,09	13 497,55
Dlouhodobé závazky	35,53	1 995,16	10 077,41	25 567,02	23 404,43
Krátkodobé závazky	10 070,47	4 569,13	5 318,61	2 594,95	3 754,42
FZ	0,17	0,92	0,22	0,32	0,50

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z MONITOR (2023), 2023

Tab. 23 navazuje na předchozí tabulku a udává hodnoty ukazatele Finanční zásoby v letech 2017-2021.

Tab. 23: Výpočet ukazatele FZ v tis. Kč v letech 2017-2021

Položka:	2017	2018	2019	2020	2021
KFM	23 109,06	25 497,05	20 676,13	22 060,13	31 519,58
Dlouhodobé závazky	22 150,02	21 917,19	68 360,24	106 531,20	96 441,70
Krátkodobé závazky	7 656,89	1 836,45	2 512,68	2 807,91	3 471,34
FZ	0,78	1,07	0,29	0,20	0,32

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z MONITOR (2023), 2023

Jak již bylo uvedeno výše Dlouhodobé termínované vklady města byly od roku 2012 do roku 2020 nulové, tudíž nejsou v této tabulce zahrnuty.

Finanční zásoba města Zdice byla přiměřená v letech 2012, 2014-2016 a 2019-2021. Město v těchto letech nemělo problém plnit své krátkodobé i dlouhodobé závazky.

V roce 2013, 2017 a 2018 bylo město schopno pokrýt celkové své závazky a bylo vysoce likvidní.

2.3 Zhodnocení hospodaření města Zdice za posledních 10 let

Na obr. 5 je možné vidět hospodaření města Zdice v dlouhodobém horizontu, a to v období 2012-2021. Modrá linie zobrazuje vývoj salda, oranžová linie představuje zadluženost obce a šedá linie růst prostředků na bankovních účtech včetně příspěvkových organizací.

Obec hospodařila s deficitním rozpočtem v letech 2012, 2014, 2015, 2019 a 2020. Nejvyššího deficitu dosáhla v roce 2019, který činil pře 51 000 tis. Kč v následujících dvou letech se situace zlepšovala a v roce 2021 byl rozpočet přebytkový.

Stav na bankovních účtech se s mírnými poklesy zvyšoval a nejvyšší částky město dosáhlo v roce 2021, kdy tyto prostředky dosáhly částky cca 49 000 tis. Kč. Zadluženost obce za posledních 10 let také spíše rostla. K nejvyššímu nárůstu zadluženosti došlo v období let 2018-2020, kdy nejvyšší částky dosáhla v roce 2020 a šlo přibližně o 106 000 tis. Kč.

Zadluženost obce je možné zjistit z účetního výkazu Rozvaha. Ve sloupci „Běžné období“ se nacházejí následující syntetické účty:

- 281 – Krátkodobé úvěry
- 282 – Eskontované krátkodobé dluhopisy (směnky)
- 289 – Jiné krátkodobé půjčky
- 322 – Směnka k úhradě
- 326 – Nevyfakturované dodávky
- 362 - Závazky
- 451 – Rezervy podle zvláštních právních předpisů
- 452 – Rezerva na důchody a další podobné závazky
- 453 – Rezerva na daň z příjmů
- 456 – Dlouhodobé závazky z ručení
- 457 – Dlouhodobé směnky k úhradě

V rámci zadluženosti zřízených příspěvkových organizací (PO) jsou uvedeny následující účty:

- 281, 289, 326, 451, 452

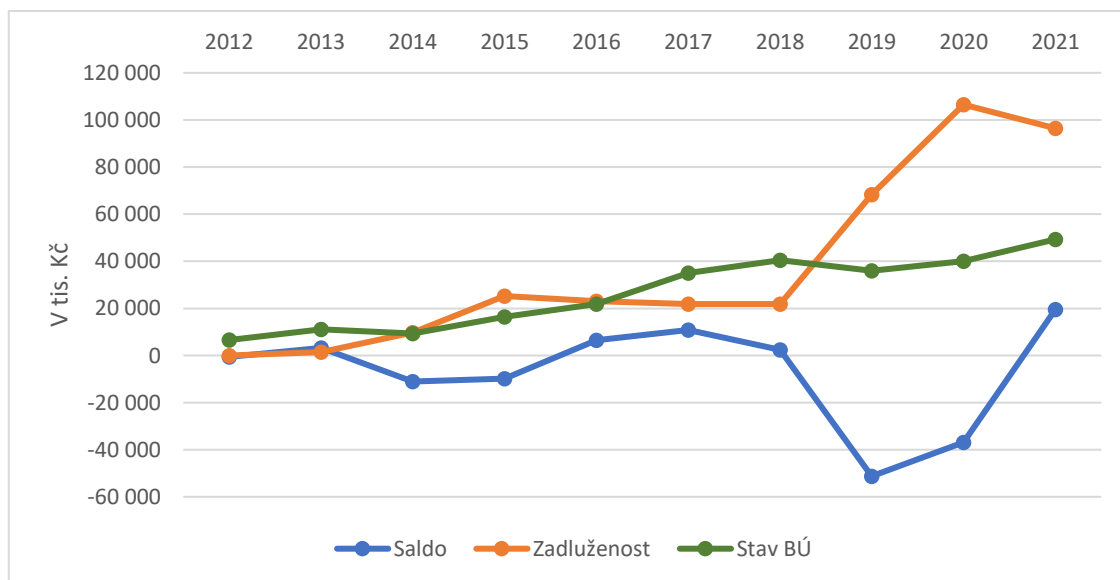
Stav na bankovních účtech obce včetně zřízených PO je možno zjistit z výkazu Rozvaha ve sloupci „Běžné období – Brutto“ a jde o následující bankovní účty:

- 068 – Zápůjčky a úvěry
- 231 – Krátkodobé bankovní úvěry
- 236 – Běžné účty fondů územních samosprávných celků
- 241 – Emitované krátkodobé dluhopisy
- 244 – Termínované vklady krátkodobé

Zřízené PO souvisejí s účty:

- 068, 241, 244
- 243 – Běžný účet FKSP (Fond kulturních a sociálních potřeb)

Obr. 6: Hospodaření města Zdice v dlouhodobém horizontu 2012-2021

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z MONITOR (2023), 2023

2.3.1 Příjmy města Zdice za 10 let

Tab. 24 vyobrazuje skutečné příjmy města Zdice v druhovém třídění za deset let vyňatých z výkazů Plnění rozpočtu. Celkové příjmy v průběhu deseti let kolísavě rostly, a pohybovaly se v rozmezí 58,3 mil. Kč až 92,3 mil Kč.

Příjmy v období 2012-2015 mírně rostly, poté se snížily o 14 % vlivem úbytku přijatých transferů a kapitálových příjmů, nicméně následně došlo opět k růstu. Meziročně příjmy vzrostly o dvojnásobek v roce 2018, a to vlivem nárůstu přijatých transferů, kapitálových a daňových příjmů. Poté došlo k viditelnému poklesu v roce 2021 vlivem úbytku přijatých transferů a daňových příjmů.

Obec by se měla snažit udržovat své daňové příjmy vyšší, daňové příjmy zhruba na 54 mil. Kč a nedaňové příjmy okolo 4 mil. Kč.

Tab. 24: Příjmy města Zdice v období 2012-2021 v mil. Kč

Položka:	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Daňové příjmy	30,6	40,5	43,3	46,3	50,7	57,9	65,8	68,3	73,3	67,0
Nedaňové příjmy	4,0	6,2	6,7	4,4	3,9	3,9	2,5	3,3	2,8	4,5
Kapitálové příjmy	3,4	0,1	1,6	0,2	0,1	0,0	0,3	0,2	0,1	7,9
Přijaté transfery	20,3	19,2	20,1	28,3	13,0	7,1	69,5	44,0	51,7	13,0
Příjmy celkem:	58,3	66,0	71,8	79,1	67,7	68,9	138,1	115,9	127,8	92,3

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z MONITOR (2023), 2023

Obec může výši svých daňových příjmů ovlivnit například místními poplatky. Ze zákona je určena maximální výše místních poplatků. (viz zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích). Horní hranice tohoto poplatku (místní poplatek ze psů) je ukotvena ve výše uvedeném zákoně a činí 1 500 Kč. Ve Zdicích tento poplatek činil 100 Kč. Mohl by však být zvýšen pro všechny obyvatele např. na 200 Kč. A to s ohledem na to, že město zavedlo koše na psí exkrementy, což vedlo ke zvýšení nákladů. Navíc by měl být vyšší v případě, že majitel má psů více. Tím by město mohlo docílit snížení počtu množíren a většina

obyvatelstva by pravděpodobně nebyla proti. Poplatek za dalšího psa může činit až 50 % z horní hranice.

Za odpad platí obyvatelé města 750 Kč za osobu. Maximální výše tohoto poplatku může však činit až 1 200 Kč.

Dalším poplatkem je poplatek za užívání veřejného prostranství. Pokud je obec aktivní a má zájem o různé akce na svém katastrálním území, tak i tento poplatek může významně přispět do jejího rozpočtu. Poměrně nízké sumy tento poplatek nabýval v roce 2020, což mohlo být způsobeno v důsledku omezení během pandemie Covid 19. V důsledku této pandemie bylo zakázáno pořádání nejrůznějších událostí a veřejné shromažďování osob. To mělo na celkovou výši tohoto poplatku významný vliv.

Správním poplatkem je například přijetí žádosti nebo návrhu a vydání potvrzení. Sazebních správních poplatků je uveden v zákoně č. 634/2004 Sb. Je přidán v podobě přílohy a obsahuje desítky položek, kterých se týká.

Dále do daňových příjmů spadá tzv. sdílená daň, jejíž součástí je daň z příjmů fyzických a právnických osob a daň z přidané hodnoty. Tyto příjmy tedy může obec zvýšit v případě, že občanům ČR bude připadat území města vhodné pro koupi nebo pronájmu prostor k bydlení či podnikání. Město by se tedy mělo zaměřit na svou propagaci a poukázat na výhody, které život v této obci představuje.

Součástí daně svěřené je daň z nemovitých věcí a daň z příjmů právnických osob za obec, které jsou součástí daňových příjmů.

Posledními složkami daňových příjmů jsou daň z hazardních her a poplatky v oblasti životního prostředí.

Jednotlivé daňové příjmy vybírané ve městě Zdice jsou uvedeny v tabulce uvedené na následující straně.

Tab. 25: Přehled a výše daňových příjmů vybíraných v obci

Položka	2017	2018	2019	2020	2021
Místní poplatky	2 535,31	2 595,37	2 592,86	2 559,67	2 568,68
Sdílená daň	49 994,76	57 150,16	62 373,25	58 488,32	64 731,28
Svěřená daň	2 427,24	2 459,79	2 470,69	2 586,45	2 507,40
Správní poplatky	601,41	348,22	303,33	466,96	432,82
Poplatky a odvody v oblasti životního prostředí	23,47	9,47	33,86	12,18	223,36
Daň z hazardních her	1 848,08	1 302,97	1 852,70	1 887,89	1 793,51
Daňové příjmy celkem	57 430,26	63 865,98	69 626,69	66 001,47	72 257,06

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z MONITOR (2023), 2023

2.3.2 Výdaje města Zdice za 10 let

Tab. 26 zobrazuje skutečné výdaje města dle druhového třídění na základě závazné rozpočtové skladby. Celkové výdaje města Zdice se v období 10 let pohybovaly v rozmezí 62 mil. Kč až 79 mil Kč.

V průměru se běžné výdaje podílely na celkových výdajích okolo 55 % a kapitálové výdaje představovaly 45% podíl na celkových výdajích. Ke znatelným odchylkám však došlo v letech 2018-2020, kdy v roce 2018 běžné výdaje představovaly 37% podíl a kapitálové výdaje 63% podíl, 2019 to bylo 29 % běžných výdajů a 71 % kapitálových výdajů a v roce 2020 byl poměr 33 % běžné výdaje a 67 % kapitálové výdaje na celkových výdajích.

Na následující straně je možné vidět výdaje města v desetiletém horizontu zobrazené v přehledné tabulce.

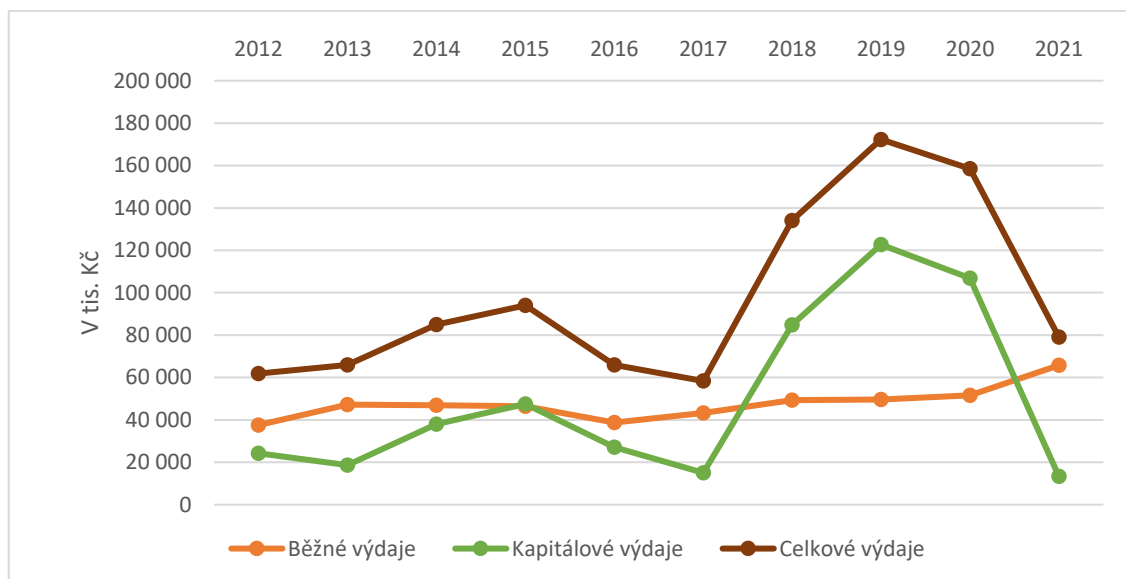
Tab. 26: Výše výdajů města Zdice (2012-2021)

Položka:	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Běžné výdaje	37,57	47,25	46,92	46,42	38,78	43,34	49,26	49,63	51,64	65,79
Kapitálové výdaje	24,27	18,66	37,99	47,53	27,15	15,01	84,76	122,69	106,82	13,33
Celkové výdaje	61,85	65,90	84,91	93,96	65,93	58,35	134,02	172,32	158,46	79,12

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z MONITOR (2023), 2023

Jak lze vidět na obr. 7, tak běžné výdaje se držely na stejné hladině s mírným růstem. Naopak u kapitálových výdajů došlo k rychlému růstu v letech 2017-2019 a poté k strmému poklesu.

Obr. 7: Vývoj výdajů města Zdice v období 2012-2021

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z MONITOR (2023), 2023

2.4 Další ukazatele

Tato kapitola hodnotí schopnost města predikovat své daňové příjmy, jeho majetkovou situaci a schopnost provádět investiční nákupy.

Schopnost města Zdice predikovat své daňové příjmy

Následující model představuje vzorec, díky němuž je možné odhadnout přesnost daňových příjmů ve městě.

Přesnost odhadu daňových příjmů v obci Zdice v roce 2022 je definována vzorcem (10):

$$BI = \frac{B - A}{A} \quad (10)$$

$$BI = \frac{73\,166 - 84\,803}{84\,803} = -0,137 \quad (11)$$

Zkratky:

- BI představuje chybu odhadu daňových příjmů;
- B jsou schválené (rozpočtované) daňové příjmy;
- A skutečné daňové příjmy.

V roce 2022 své příjmy obec podhodnotila. V případě, že by tento odhad v následujících letech rostl, tak by to mohlo znamenat zlepšení odhadu přesnosti. Není tomu však pravidlem, může se totiž také jednat o chybu odhadu, kterou ovlivňují **3 faktory**: růst HDP, míra inflace a míra nezaměstnanosti.

Dle Českého statistického úřadu vzrostla míra HDP ve čtvrtém čtvrtletí o 2,5 % oproti předchozímu roku, což tedy vedlo k vyšším skutečným příjmům, a přitom ke snížení ukazatele BI. Průměrná míra inflace se v roce 2022 pohybovala okolo 15,1 %. V oddíle cen pohonných hmot, olejů, automobilů, alkoholických nápojů, tabáků, lihovin a piva došlo k poklesu cen. Naopak nárůst cen byl zaznamenán v oddíle bydlení, a to především v případě zemního plynu a elektřiny. Tato vysoká inflace pak měla vliv na skutečné příjmy nominální, což opět zapříčinilo pokles BI. Míra nezaměstnanosti představovala ve městě Zdice na konci roku 2021 3 % a v prosinci 2022 se již pohybovala okolo 3,4 %. Tento nárůst vedl k nižším daňovým příjmům, protože klesají jak příjmy, tak spotřeba a BI roste. Platí tedy, že čím lepší je ekonomická situace, tím více přispívá k menšímu podhodnocení daňových příjmů. Na příjmech může mít také vliv velikost obce, jelikož

menší kantony mají tendenci podhodnocovat své daňové příjmy. Je to z důvodu větší obtížnosti predikce příjmů. Májí na to vliv bohatší poplatníci, jejichž případné odstěhování z obce má významný vliv na skutečné příjmy obce.

INCREM zachycuje vliv na chybu predikce. Dochází tak k porovnání položky Skutečné daňové příjmy za rok 2021 se skutečnými daňovými příjmy za rok 2022:

$$INCREM = \frac{A_{2021} - A_{2022}}{A_{2022}} \quad (12)$$

$$INCREM = \frac{72\,257 - 84\,803}{84\,803} = -0,148 \quad (13)$$

Následující vzorec potvrzuje domněnku, že konzervatismus při odhadu daňových příjmů roce 2021 vedl ke konzervatismu i v roce 2022. Tedy hodnota BI klesala, jak v roce 2021, tak i v roce 2022.

$$BI = \frac{66\,997 - 72\,257}{72\,257} = -0,073 \quad (14)$$

Majetková situace města Zdice

V tab. 27 je vidět vývoj majetku města Zdice za posledních 5 let. Hodnota majetku obce je přepočítána na Kč na jednoho obyvatele (tedy hodnota skutečný počet obyvatel v jednotlivých letech).

Tab. 27: Majetek města Zdice sledovaný v letech 2018-2022

	2018	2019	2020	2021	2022
Celkové příjmy	34 562,69	30 508,37	30 614,98	25 098,56	26 682,95
Hodnota majetku	97 868,60	100 352,39	120 748,76	128 570,67	130 186,95
Hodnota pozemků	11 697,97	11 627,81	11 722,82	11 803,97	12 208,70
Hodnota staveb	52 260,06	27 081,64	91 757,76	98 236,81	98 139,68

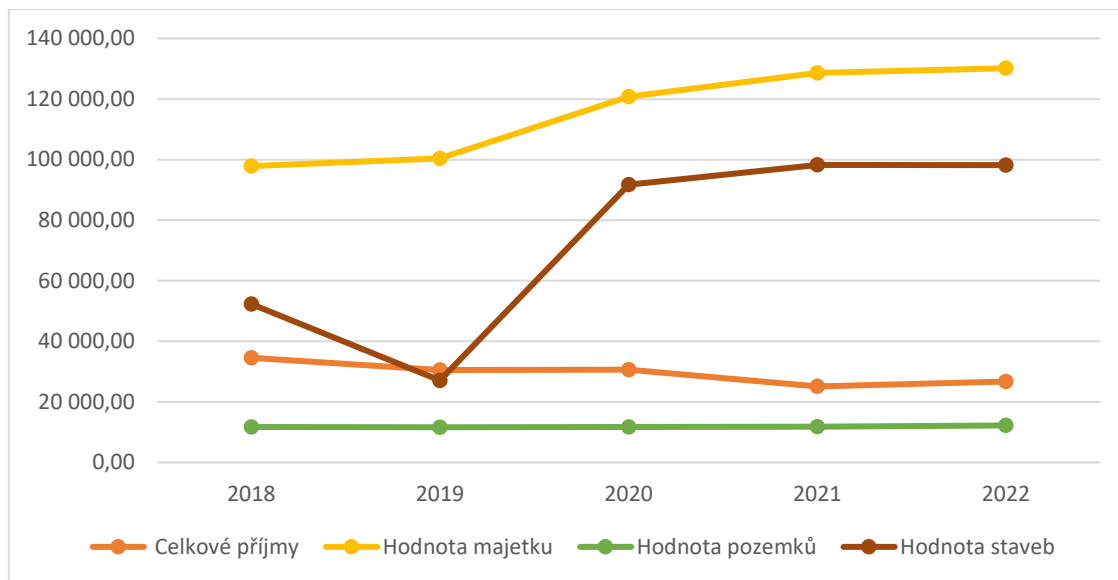
Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z MONITOR (2023), 2023

Tab. 27 názorněji zobrazuje obr. 8.

Jak z tabulky, tak i z grafu je zřejmé, že hodnota majetku na jednoho obyvatele je v současnosti přibližně pětkrát vyšší, než je příjem obyvatel města. Zároveň lze vidět na grafu, že se tyto „nůžky“ stále více rozevírají. Došlo však k významnému zhodnocení majetku, přesněji tedy ke zhodnocení staveb, k čemuž nastalo v důsledku vystavění nové budovy 2. stupně ZŠ ve Zdicích. Stavby ve městě představují cca 75 % z celkového

majetku obce, jde o výraznou změnu od roku 2020, kdy byl dokončen projekt na výstavbu nové budovy ZŠ.

Obr. 8: Příjmy města Zdice, hodnota jejich majetku a staveb na obyvatele

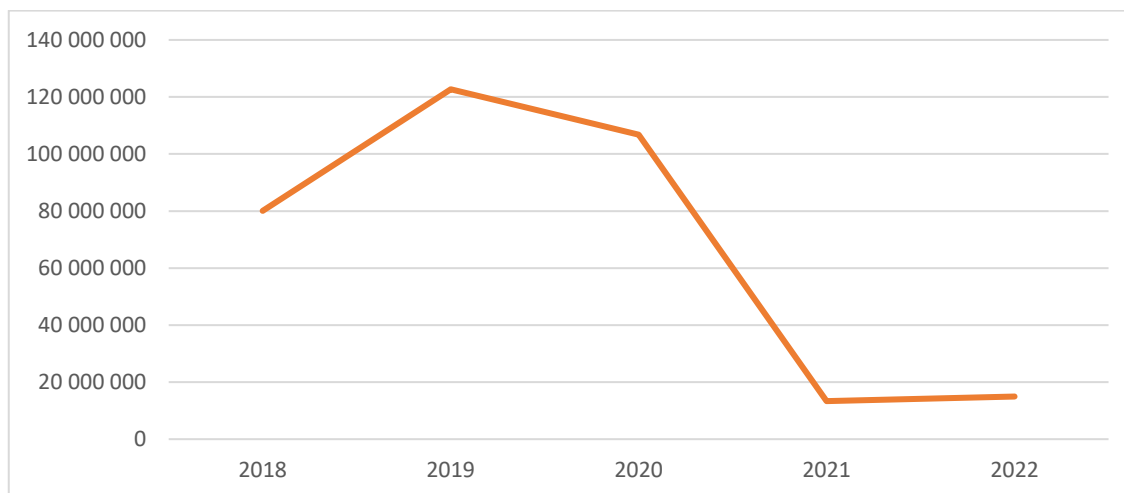

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z MONITOR (2023), 2023

Schopnost města provádět investiční nákupy

Jak je možné, tak město příliš neinvestuje svůj majetek. Nárůst byl pouze v roce 2019 oproti předcházejícímu roku, ale poté tento trend rapidně poklesl a oproti předchozím rokům spíše stagnuje. Pokles v roce 2021 oproti roku 2019 byl téměř o 11 %, tento pokles je přehledně zobrazen na obr. 9.

Obr. 9: Investiční nákupy a související výdaje města Zdice za posledních 5 let

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z MONITOR (2023), 2023

2.5 SWOT analýza města Zdice a Strategický plán města

Strategický plán rozvoje města byl zpracován na desetileté období, konkrétně na období 2019-2029. Tento strategický plán obsahuje úvodní část, dále část analytickou, a nakonec dokument Program rozvoje města Zdice (Program rozvoje města Zdice, 2019).

V analytické části je uvedena vize města na období 10 let spolu s formulací cílů, opatřeními a aktivitami, které mají přispět ke splnění vymezených prioritních oblastí. Dokument Program rozvoje města Zdice byl zpracován v rámci řešení projektu "Elektronická metodická podpora tvorby rozvojových dokumentů obcí". Nositelem tohoto projektu bylo Ministerstvo pro místní rozvoj ČR (Program rozvoje města Zdice, 2019).

2.5.1 SWOT analýza

Následující kapitola je zpracována na základě informací uvedených v dokumentu Strategický Plán rozvoje města Zdice, 2019.

Existuje celá řada silných stránek města, asi za nejzajímavější by se dala pokládat skutečnost, že město, jehož součástí jsou také obce Černín a Knížkovice, spadá pod CHKO Křivoklátsko.

Již několik let je diskutováno o tom, že by na tomto území měl vzniknout národní park. Toto téma je však předmětem mnoha diskusí a názory občanů žijících v této oblasti jsou rozdílné. Kateřina Veselská provedla v rámci své bakalářské práce (CHKO Křivoklátsko, 2012) šetření, ze kterého vyplynulo, že 46,5 % dotazovaných souhlasilo se založením národního parku a zcela proti bylo 30 % dotazovaných. Založení národního parku by na jednu stranu znamenalo lepší podmínky pro tamější flóru a faunu, na druhou stranu to znamená také přísnější dodržování zákonů. Pro krajinu by národní park znamená také větší návštěvnost. Což by mělo své pozitivní, avšak i negativní dopady. Mezi pozitivní vlivy by mohly patřit: podpora alternativního cestovního ruchu, využívání chátrajících budov pro účely cestovního ruchu, podpora tradičních řemesel atd. Negativními dopady může být poškození přírodních hodnot a biodiverzity. Chráněná krajinná oblast Křivoklátsko leží v západní části středních Čech a je vzdušnou čarou vzdálen asi 40 km na západ od centra hlavního města Prahy. Poměrně malá vzdálenost od hlavního města zajišťuje atraktivitu města Zdice pro nové obyvatele spolu s častým autobusovými i vlakovými spoji a blízkostí dálnice D5. (Zastupitelstvo města Zdice, 2019)

S nárůstem obyvatel přibývají také rodiny s dětmi. Právě nárůst počtu žáků, a to především žáků druhého stupně je pro město **příležitostí**. Město se proto rozhodlo využít dotace k výstavbě nové budovy druhého stupně, z důvodu ne příliš vyhovující staré budovy II. stupně a zároveň z důvodu navýšení kapacity základní školy. Celková suma prostředků na výstavbu školy tvořila 242 717 000 Kč. Od Ministerstva financí ČR získalo město dotaci ve výši 131 739 912 Kč a 10 000 000 Kč získalo město od Středočeského kraje. Zbylé prostředky na výstavbu školy byly z vlastních prostředků. Výstavba nové budovy také usnadnila přístup žákům druhého stupně do jídelny nacházející se v budově prvního stupně. Tento projekt byl realizován v letech 2018-2020.

Obr. 10: SWOT analýza města Zdice

	Nápomocné v dosažení cílů	Škodlivé v dosažení cílů
Interní	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Zajištění lékařských služeb přímo v obci ✓ Demografický růst ✓ Část území v CHKO ✓ Snižování počtu nezam. osob ✓ Kvalitní doprav. infrastruktura ✓ Dostatečný počet autobus. spojů ✓ Dobrý stav místních komunikací ✓ Bezpečnost města ✓ Bilance městského rozpočtu ✓ Blízkost velkému městu ✓ Bohatý kulturní život ✓ Zařízení pro sportovní vyžití 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Nárůst počtu seniorů v násled. letech ✓ Vyjíždka za prací ✓ Průjezd nákladní dopravy ✓ Kvalita vody ve vodních nádržích ✓ Zátěž území těžbou – v minulosti ✓ Nadměrné zatížení silniční sítě ✓ Úbytek přírodního prostředí
Externí	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Zlepšení stavu infrastruktury ✓ Revitalizace prostředí v obci ✓ Lepší stav prostor pro sportovní a volnočasové vyžití ✓ Přizpůsobení se nárůstu žáků II. stupně ZŠ ✓ Preventivní zavedení protipovod. opatření ✓ Podpora zemědělství 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Nedostatečné finanční prostředky ✓ Nevyhovující dotační možnosti ✓ Rostoucí hustota silniční dopravy – dálnice D5 ✓ Omezování hromadné dopravy ✓ Odliv obyvatelstva ✓ Malá propagace regionu ✓ Dojezd ekonomicky aktivních obyvatel mimo území (Praha, Plzeň)

Zdroj: vlastní zpracování na základě dokumentu Strategický plán rozvoje města Zdice (Zastupitelstvo města Zdice, 2019), 2023

Pro město představuje **slabé stránky** stárnutí obyvatel, blízkost dálnice, a tedy s tím související průjezd nákladní dopravy. To je problém z důvodu nevhodné silniční komunikace v oblasti města. Častý průjezd po úzkých komunikacích způsobuje velkou zátěž na úzké silnice, které je tak nutné často opravovat.

Za **hrozbu** město považuje například dojezd ekonomicky aktivních obyvatel mimo území, a to hlavně za prací. Díky dnešním dopravním možnostem není pro obyvatele města problém dojíždět ať už vlastním vozidlem nebo hromadnou dopravou do Prahy nebo Plzně a okolí za prací. Ve velkých městech je nejen širší nabídka pozic, ale také jsou úplně jinak finančně ohodnocené. Obyvatelé, jsou tak ochotni obětovat svůj čas výměnou za lepší možnosti. (Zastupitelstvo města Zdice, 2019)

Další silné stránky včetně příležitostí, hrozeb a slabých stránek města zobrazuje obr. 10.

Závěr

Bakalářská práce byla zaměřena na hospodaření města Zdice, ležícího ve Středočeském kraji, v blízkosti města Beroun, které je známé pro svou historii a kulturu.

Teoretická část obeznámila čtenáře s nejrůznějšími pojmy, jako jsou municipality, finanční management obcí, rozpočet a jeho proces, příjmy a výdaje územních rozpočtů a s nejrůznějšími ukazateli finančního zdraví a zadluženosti.

V analytické části této práce bylo představeno město Zdice, jeho zástupci, obyvatelstvo města, příspěvkové organizace ležící na jeho území. V následujících podkapitolách bylo zhodnoceno hospodaření obce, a to pomocí indikátorů. Vybranými ukazateli byli: indikátory rozpočtového hospodaření, zadluženosti a indikátory likvidity. Dále se praktická část zaměřila na další vybrané ukazatele, jako je schopnost města Zdice predikovat své daňové příjmy, majetková situace města a schopnost obce reinvestovat svůj majetek. Poslední kapitola této práce byla věnována SWOT analýze města Zdice, která vyplynula z dokumentu Strategický plán rozvoje města 2019-2029.

Město Zdice se v posledních pěti letech zaměřilo především na školství a infrastrukturu. Investovalo do výstavby nové budovy druhého stupně ZŠ, která byla vystavěna na pozemcích bývalé mateřské školy a usnadnila tak spolupráci s prvním stupněm ZŠ. Dříve se totiž druhý stupeň nacházel na opačné straně města, což představovalo problém při docházení žáků do školní jídelny a ve využití tělocvičny. Tato stará budova také nesplňovala podmínky z hlediska hygieny. Díky tomu, že v roce 2017 získal zřizovatel Město Zdice dotaci v hodnotě téměř 132 mil. Kč od Ministerstva financí ČR a dotaci 10 mil. Kč od Středočeského kraje na výstavbu nové budovy 2. stupně základní školy, mohla v roce 2018 začít výstavba nové budovy, která byla dokončena v roce 2020. Cílem této bakalářské práce bylo vyhodnotit hospodaření města Zdice v desetiletém časovém horizontu (2012-2021), a to z hlediska ekonomiky. Zároveň bylo cílem vyvodit jaké má hospodaření této municipality dopady na další subjekty.

Zadluženost města od roku 2018 spíše rostla, a až v roce 2020 došlo k mírnému poklesu v zadluženosti obce. Jednotlivé příspěvkové organizace (Společenský klub, Mateřská škola, Sportovní a technické zařízení, Základní škola), jak v roce 2022, tak i v předešlých letech vykazovaly zisk. V důsledku globální pandemie Covid 19 došlo k poklesu ve příjmech obce a zároveň k vyšším výdajům, které se po skončení pandemie snížily, ale

stále jsou vyšší, než byly před jejím začátkem. Vliv na hospodaření města má také probíhající válka na Ukrajině.

Zároveň byla v této práci vypsána doporučení vhodná pro navýšení daňových příjmů města Zdice, a to například pomocí místních poplatků.

Poslední část této práce byla zaměřena na SWOT analýzu a Strategický plán města. Město Zdice tento plán spíše plní. Město nechalo vybudovat novou budovu ZŠ, dále má v plánu přizpůsobit tělocvičnu ZŠ zvyšujícímu počtu svých žáků. Obec již vypsala konkurz na zhotovitele projektové dokumentace. Město má dále ve svém plánu zrekonstruovat hasičskou zbrojnici, na kterou zadala konkurz již v roce 2019. Město má v návrhu mnoho dalších inovací a dle všech dostupných zdrojů se své plány v rámci Strategického plánu města snaží plnit.

Zdrojem pro tuto práci byly především podklady z veřejné databáze MONITOR.

Seznam použitých zdrojů

Berounský deník (2022). *Komunální a státní volby 2022*. Berounský deník. Dostupné 17.3. 2023 z <https://berounsky.denik.cz/volby/komunalni-2022/?obec=532011>.

Červenka, M. (2009). *Soustava veřejných rozpočtů* (1.vyd.). Legas.

Český statistický úřad (2020). *Malý lexikon obcí České republiky - 2020*. Dostupné 14.4. 2023 z <https://www.czso.cz/csu/czso/maly-lexikon-obci-ceske-republiky-2020>.

Český statistický úřad (2022). *Předběžný odhad HDP - 4. čtvrtletí 2022*. Dostupné 16.4. 2023 z <https://www.czso.cz/csu/czso/cri/predbezny-odhad-hdp-4-ctvrtleti-2022>.

Deník veřejné správy (2017). *Financování obcí v ČR - současný stav a další vývoj RUD a dotací*. Deník veřejné správy. Dostupné 4.5. 2021 z <http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6743008>.

Finanční stabilita municipalit Moravskoslezského kraje (2019). *Definice ukazatelů*. http://fsm-msk.cms.opf.slu.cz/images/Downloads/definice_ukazatelu.pdf.

Fiřtová, E. (2019). Výroční zpráva o činnosti školy ve školním roce 2018/2019. Dostupné 16.4. 2023 z <https://www.zszdice.cz/files/editor/3/vyrocnizpravy/2018-2019-vyrocnizprava.pdf>.

Holopírek, T. (2010). *Financování územní samosprávy v České republice a ve vybraných zemích Evropské unie*. [Bakalářská práce]. Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem. <https://theses.cz/id/7d10ze/>

Chmelová, V. (2005). *Právní postavení starosty obce*. https://is.muni.cz/th/mna0w/Pravni_postaveni_starosty_obce.pdf.

Chromčáková, J. (2012). *Decentralizace moci v zemích Evropské unie* [Bakalářská práce]. Masarykova univerzita. https://is.muni.cz/th/xg2b7/Bakalarska_prace_-_cela.pdf.

Institut pro veřejnou správu Praha (2018). *Rozpočtové hospodaření pro zastupitele obcí*. Dostupné 14.4. 2023 z <https://www.mvcr.cz/soubor/rozpocetove-hospodareni-pro-zastupitele-obci.aspx>.

Kadečka, S. (2014). *Historie osídlení územní samosprávy*. https://is.muni.cz/el/1456/podzim2014/MKR_TPRM/um/51084574/TPRM_Historie_osidleni_uzemni_samospravy.doc.

Komerční banka (2023). *Výrazy začínající na s - státní rozpočet*. Dostupné 18.03. 2023 z <https://www.kb.cz/cs/podpora/slovník/vyrazy-zacinajici-na-s/statni-rozpocet>.

Kuk, M. (2022). *Samostatná a přenesená působnost*. Frank Bold. Dostupné 17.3.2023 z https://frankbold.org/poradna/fungovani-obci-a-uradu/cinnost-obce-a-kraje/cinnost-obce-a-kraje/rada/samostatna-a-prenesena-pusobnost#Co_je_to_p%C5%99enesen%C3%A1_p%C5%AFsobnost?.

Ministerstvo financí České Republiky (2021). *OECD - Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj*. Dostupné 15.4.2021 z <https://www.mfcr.cz/cs/zahranicni-sektor/mezinarodni-spoluprace/mezinarodni-institute/ocd-organizace-pro-hospodarskou-spolup-11634>.

MONITOR (2023). *Město Zdice (Beroun)*. Monitor, aplikace Ministerstva financí České republiky. Dostupné 18.3.2023 z <https://monitor.statnipokladna.cz/ucetni-jednotka/00234061/ucetni-zaverka/priloha?rad=t&obdobi=1212>.

Ministerstvo vnitra České republiky (2018), *Metodické doporučení k činnosti územních samosprávných celků*. <https://www.mvcr.cz/soubor/metodicke-doporuceni-blue-02-web-pdf.aspx>.

Oficiální stránky města Zdice (2023). *Samospráva*. Město Zdice. Dostupné 18.3. 2023 z <https://www.mesto-zdice.cz/mesto/samosprava/>.

Peková, J. (2011). *Finance územní samosprávy - Teorie a praxe v ČR* (1. vyd.). Wolters Kluwer.

Peková, J., Pilný, J., & Jetmar, M. (2008). *Veřejná správa a finance veřejného sektoru* (3. vyd.). ASPI.

Pospíšilová, A. (2019). *Daně jako zdroj mocenské politiky*. Podnikas. Dostupné 16.3.2023 z <https://www.podnikas.cz/dane-jako-zdroj-mocenske-politiky/>.

Provazníková, R. (2015). *Financování měst, obcí a regionů* (3. vyd.). Grada Publishing.

Regnardová, J. (2008). Nakládání s majetkem územních samosprávných celků [Bakalářská práce, Masarykova univerzita v Praze]. Muni.cz. https://is.muni.cz/th/zlo7y/nakladani_s_majetkem_uzemnich_samospravnych_celku.pdf

Sedmíhradská, L. (2015). *Rozpočtový proces obcí* (1. vyd.). Wolters Kluwer.

Schlesinger, P., Němcová, L., Lukl, F., & Drahovzal, P. (2012). *Základní principy fungování obce a jejich orgánů*. <http://www.vzdelanyzastupitel.cz/data/fileBank/b1fb85e1-199c-4d77-9329-68fa9467ee26.pdf>.

Szarowská, I., Majerová, I., & Šebestová, J. (2018). Indikátory finanční stability pro potřeby obcí. *Český finanční a účetní časopis*, 2018(1), 25-45. DOI: 10.18267/j.cfuc.508

Štiková, M. (2009). *Analýza struktury a vývoje výdajů municipalit v ČR* [Diplomová práce, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích]. Theses.cz. https://theses.cz/id/s7tbtv/downloadPraceContent_adipIdno_11620.

Veselská, K. (2012). *CHKO Křivoklátsko* [Bakalářská práce, Vysoká škola polytechnická]. Knihovna VSPJ v Jihlavě. <https://is.vspj.cz/bp/get-bp/student/18927/thema/2669>.

(1849). *Prozatímní zákon obecní*. Vědecká knihovna Olomouc. <http://eod.vkol.cz/618332/618332.pdf>.

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích.

Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů.

Zastupitelstvo města Zdice (2019). *Program rozvoje města Zdice*. Dostupné 16. 4. 2023 z https://www.mesto-zdice.cz/e_download.php?file=data/editor/326cs_1.pdf&original=Strategick%C3%BD%20pl%C3%A1n%20rozvoje%20m%C4%9Bsta%202019%20-%202029.pdf.

Seznam tabulek

Tab. 1: Typy obcí k 1. 1. 2020.....	12
Tab. 2: Struktura obcí v ČR k 1. 1. 2020.....	12
Tab. 3: Rozpočtový proces	21
Tab. 4: Výsledky voleb ve městě Zdice 2022.....	35
Tab. 5: Náklady a výnosy příspěvkových organizací v roce 2022 (v tis. Kč).....	37
Tab. 6: Výpočet skutečného salda v tis. Kč v letech 2012-2016.....	39
Tab. 7: Výpočet skutečného salda v tis. Kč v letech 2017-2021	40
Tab. 8: Výpočet ukazatele SBR v tis. Kč v letech 2012-2016.....	41
Tab. 9: Výpočet ukazatele SBR v tis. Kč v letech 2017-2021.....	41
Tab. 10: Výpočet ukazatele BUKBV v tis. Kč v letech 2012-2016	42
Tab. 11: Výpočet ukazatele BUKBV v tis. Kč v letech 2017-2021	42
Tab. 12: Výpočet ukazatele CDSBR v tis. Kč v letech 2012-2016.....	43
Tab. 13: Výpočet ukazatele CDSBR v tis. Kč v letech 2017-2021	43
Tab. 14: Výpočet ukazatele CZCA v tis. Kč v letech 2012-2016	44
Tab. 15: Výpočet ukazatele CZCA v tis. Kč v letech 2017-2021	44
Tab. 16: Výpočet ukazatele DSC v tis. Kč v letech 2012-2016	44
Tab. 17: Výpočet ukazatele DSC v tis. Kč v letech 2017-2021	45
Tab. 18: Výpočet ukazatele CL v tis. Kč v letech 2012-2016.....	45
Tab. 19: Výpočet ukazatele CL v tis. Kč v letech 2017-2021	46
Tab. 20: Výpočet ukazatele OL v tis. Kč v letech 2012-2016.....	46
Tab. 21: Výpočet ukazatele OL v tis. Kč v letech 2017-2021	46
Tab. 22: Výpočet ukazatele FZ v tis. Kč v letech 2012-2016	47
Tab. 23: Výpočet ukazatele FZ v tis. Kč v letech 2017-2021	47
Tab. 24: Příjmy města Zdice v období 2012-2021 v mil. Kč	50
Tab. 25: Přehled a výše daňových příjmů vybíraných v obci.....	52

Tab. 26: Výše výdajů města Zdice (2012-2021).....	53
Tab. 27: Majetek města Zdice sledovaný v letech 2018-2022	55

Seznam obrázků

Obr. 1: Schéma rozpočtového procesu	22
Obr. 2: Vývoj obyvatelstva města Zdice mezi 2013–2022.....	34
Obr. 3: Hierarchická struktura městského úřadu města Zdice.....	36
Obr. 4: Saldo rozpočtu města Zdice za 10 let	38
Obr. 5: Vývoj salda města Zdice v období 2012-2021	41
Obr. 6: Hospodaření města Zdice v dlouhodobém horizontu 2012-2021.....	49
Obr. 7: Vývoj výdajů města Zdice v období 2012-2021	53
Obr. 8: Příjmy města Zdice, hodnota jejich majetku a staveb na obyvatele.....	56
Obr. 9: Investiční nákupy a související výdaje města Zdice za posledních 5 let.....	56
Obr. 10: SWOT analýza města Zdice	58

Seznam zkratek

A	Skutečné daňové příjmy
B	Schválené rozpočtované daňové příjmy
BI	Chyba odhadu daňových příjmů
BUKBP	Podíl finančních zůstatků na účtech a pokladně k běžným příjmům
BUKBV	Podíl finančních zůstatků na účtech a pokladně k běžným výdajům
CDSBR	Podíl celkového dluhu na saldu běžného rozpočtu
CL	Celková (běžná) likvidita
CZCA	Podíl cizích zdrojů a celkových aktiv
CZCA1	Podíl cizích zdrojů bez dotačních záloh a celkových aktiv
ČSÚ	Český statistický úřad
DBP	Podíl celkového dluhu na běžných příjmech
DCZ	Podíl celkového dluhu na cizích zdrojích
DPFO	Daň z příjmů fyzických osob
DPH	Daň z přidané hodnoty
DPPO	daň z příjmů právnických osob
DSC	Dluhová služba celkem
DSSBR	Podíl dluhové služby a dluhové kapacity
FKSP	Fond kulturních a sociálních potřeb
FZ	Finanční zásoba
HDP	Hrubý domácí produkt
JAB	Jistota a budoucnost pro Zdice
KFM	Krátkodobý finanční majetek
KVBP	Celkové konsolidované výdaje na běžných příjmech
OL	Okamžitá likvidita
PUSBR	Podíl placených úroků a dluhové kapacity
RS	Rozpočtové saldo
SBR	Podíl přebytku běžného rozpočtu na běžných příjmech
SWOT	Analýza silných (strengths) a slabých (weaknesses) stránek, příležitostí (opportunities) a hrozeb (threats)

TRKV	Přijaté transfery na kapitálových výdajích
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (Organizace spojených národů pro výchovu, vědu, a kulturu)
VPCP	Podíl vlastních příjmů na celkových příjmech

Abstrakt

Dvořáková, M. (2023). *Finanční management města Zdice* [Bakalářská práce, Západočeská univerzita v Plzni].

Klíčová slova: obec, územně samosprávné celky, finanční management, rozpočet, rozpočtový proces, příjmy, výdaje, zadluženost, strategický plán

Tato bakalářská práce je zaměřena na územně samosprávné celky, kterými jsou například obce. První část se zabývá teoretickými východisky a seznamuje čtenáře s pojmy, jako je rozpočet a rozpočtový proces, zastupitelstvo obce, příjmy a výdaje obce. Dále hodnotí hospodaření obcí, jejich nakládání s finančními prostředky a možnostmi reinvestování majetku. Seznamuje s nejrůznějšími ukazateli, které pomáhají vyhodnotit, jak obec nakládá se svými prostředky. Praktická část je věnována konkrétní obci, kterou je město Zdice. První kapitola této části se věnuje historii města a dále je pozornost soustředěna na obecní zastupitelstvo a jeho odbory, příspěvkové organizace města a dotace na zhodnocení budov a dalších objektů. Dále vyhodnocuje loňské volby, hospodaření města v uplynulých deseti letech a plnění strategického plánu, ze kterého dále vyplývá SWOT analýza.

Abstract

Dvořáková, M. (2023). *Financial Management of the Town Zdice* [Bachelor Thesis, University of West Bohemia].

Key words: municipality, territorial self-governing units, financial management, budget, budget process, income, spending, indebtedness, strategic plan

This bachelor thesis is focused on territorial self-governing units, which are for example municipalities. The first part of this work deals with theoretical starting points. This thesis introduces a reader with the concepts like budget and budget process, council of the municipality, income and spending of a municipality. The next part is devoted to the evaluation of the management of municipalities, their management of financial resources and the possibilities of a property reinvestment. It introduces various of indicators that help with evaluating how municipality manages with its resources. The practical part of this thesis is dedicated to the concrete municipality, which is the town of Zdice. The first chapter of this part is devoted to the history of the town, and focus on the municipal council and its unions, the town's contribution organizations and subsidies for the evaluation of buildings and the other objects. It also evaluates last year's elections, the management of the town in the past ten years and the implementation of the strategic plan, which also results in a SWOT analysis.